

Infrastructura de utilități și de telecomunicații

Cuprins:

1. Infrastructura de utilități	2
1.1. Sisteme de apă și ape uzate – Alimentarea cu apă	2
Sisteme de colectare și tratare a apelor uzate	4
Investiții în curs de implementare în infrastructura de apă și apă uzată	7
1.2. Rețeaua de canalizare	8
1.3. Rețeaua de termoficare	10
1.4. Infrastructura de furnizare a energiei electrice	12
1.5. Infrastructura de furnizare a gazului metan	18
1.6. Spații verzi pe cap de locuitor	22
2. Infrastructura de telecomunicații	23
2.1. Accesul la internet	24
Acces la bandă largă	25
Utilizatorii Internet în mod regulat	27
2.2. Comerțul electronic	28
3. Constatări și concluzii deduse din analiza situației actuale	30
Utilități	30
Tehnologia Informației și Comunicațiilor	31

1. Infrastructura de utilități

Existența unei infrastructuri fizice adecvate reprezintă premiza oricărei dezvoltări economice susținute. În cadrul acestui capitol se va face referire la o serie de indicatori de măsurare ai accesului populației la principalele categorii de utilități: rețeaua de alimentare cu apă, rețeaua de canalizare, rețeaua de distribuție a gazului natural, rețeaua de termoficare și rețeaua de electricitate existente în Regiunea Vest. Totodată, în cadrul analizei referitoare la utilități, am inclus și o analiză a spațiilor verzi care reprezintă un adevărat moderator al impactului activităților umane asupra mediului înconjurător. De asemenea, în acest capitol se realizează o analiză la nivelul infrastructurii de telecomunicații prin prisma accesului la internet și comerțului electronic.

1.1. Sisteme de apă și ape uzate – Alimentarea cu apă

Apa este esențială pentru viață, și reprezintă o resursă indispensabilă pentru economie, jucând un rol fundamental în ciclul de reglare al climei¹. Tratarea apelor uzate este necesară pentru păstrarea calității rezervelor de apă, pentru băut, utilizarea de către industrie, turism și agricultură și pentru motive de mediu în general. Pentru zonele urbane, un tratament care îndepărtează substanțele poluante din canalizare este obligatorie, astfel încât să protejeze mediul natural.

În majoritatea țărilor din Uniunea Europeană nivelul populației conectate la alimentarea publică cu apă este de aproape 100%, prin urmare, accentul este pus pe tratarea apelor reziduale (în 2009 a fost peste 90% în 17 țări). Însă acest lucru nu este valabil și în cazul României, care are cea mai mică pondere a populației conectate la sursa de apă (56%)². Statisticile regionale din România nu permit analiza gradului de acoperire a populației la nivel regional și local, deși sunt furnizate date suficiente asupra unor parametri tehnici ai sistemului de alimentare cu apă³. Singurul indicator care permite evaluarea aproximativă a accesului la alimentarea cu apă a populației este numărul localităților cu instalații de apă potabilă, cu toate că acesta se referă la numărul de unități administrative locale și nu la numărul de așezări.

Populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă în Regiunea Vest, comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare și județe ale regiunii a fost în 2011 de 1.241.830, în creștere față de anul 2008 cu 90.938 persoane.

Tabelul 1. Populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă

Populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă	Ani			
	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011
	UM: Numar persoane			
	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane
TOTAL	11.336.676	11.790.494	11.931.011	12.089.562
Regiunea NORD-VEST	1.434.038	1.570.587	1.591.467	1.632.031
Regiunea CENTRU	1.450.470	1.458.807	1.499.379	1.555.589
Regiunea NORD-EST	1.341.998	1.436.411	1.471.864	1.472.048
Regiunea SUD-EST	1.713.807	1.722.968	1.713.969	1.688.664
Regiunea SUD-MUNTENIA	1.594.334	1.635.562	1.633.995	1.706.732
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	1.727.078	1.772.364	1.792.012	1.799.149
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	924.059	992.763	993.091	993.519
Regiunea VEST	1.150.892	1.201.032	1.235.234	1.241.830

¹ Europa în cifre - anuarul Eurostat 2010, p. 535

² Baza de date Eurostat env_wat_pop-Rezidenț conectat la alimentarea publică cu apă

³ De exemplu, lungimea rețelei de apă potabilă, capacitatea instalațiilor de apă potabilă, cantitatea de apă potabilă furnizată

Arad	2596.92	262.568	264.406	252.721
Caras-Severin	137.156	143.741	166.548	161.178
Hunedoara	302.064	329.931	337.218	337.313
Timiș	451.980	464.792	467.062	490.618

În 2011, 77,7% din localități (municipii, orașe și comune), în Regiunea Vest aveau instalații de apă potabilă (peste media pe țară de 72,4%), situându-se pe poziția a treia după regiunile Sud-Est (87,44%) și Nord-Vest (84,30%), dar înaintea regiunilor București-Ilfov (68,29%) și Centru (74,64%). Cu alte cuvinte, în zonele rurale există 72 de localități în totalitate fără acces la rețeaua publică de alimentare cu apă (25,6%).

Accesul la rețeaua publică de alimentare cu apă dezvăluie diferențieri intra-regionale semnificative. Chiar având unele lacune, Arad și Timiș se clasează mult mai bine (88,5%, respectiv 90,9% din toate localitățile care au acces la apă), pe locul 5, respectiv 4 în România. În anul 2011, 30 de localități (39%) din județul Caraș-Severin și 24 (35%) de localități din județul Hunedoara nu au instalații de apă potabilă, aceste județe clasându-se pe locurile 35, respectiv 30 între județele din România.

Tabelul 2. Sistemele publice de alimentare cu apă potabilă

	Localități cu sisteme de alimentare cu apă potabilă în anul 2011						Apă potabilă furnizată, m3/loc		
	Număr			%			2000	2011	Variație, %
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural			
Vest	251	42	209	77,7%	100,0%	74,4%	89,9	45,1	-49,8%
România	2.304	317	1.987	72,4%	99,1%	69,5%	77,6	47,9	-38,3%
Arad	69	10	59	88,5%	100,0%	86,8%	92,6	42,1	-54,5%
Caraș-Severin	47	8	39	61,0%	100,0%	56,5%	66,7	35,2	-47,3%
Hunedoara	45	14	31	65,2%	100,0%	56,4%	74,4	39,4	-47,0%
Timiș	90	10	80	90,9%	100,0%	89,9%	100,7	55,7	-44,7%

Sursa: INS, Tempo online GOS106C - Număr de localități cu instalații de apă potabilă, GOS108B - Cantitatea de apă potabilă furnizată consumatorilor și calcule proprii

Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor (gospodării, activități economice), în regiunea Vest în anul 2011 a fost de 45,1 m3/locuitor, respectiv 94,26% din media pe țară (47,9 m3/locuitor) și 31,28% față de regiunea București-Ilfov. La acest indicator, Regiunea Vest ocupă locul 2 în România, după București-Ilfov (144,3 m3/locuitor), fiind urmată de regiunile Centru (45,03 m3/locuitor) și Sud Vest-Oltenia (42,97 m3/locuitor). Cantitatea de apă potabilă distribuită a scăzut radical în 2000-2011 în toate regiunile țării, cu excepția regiunii București – Ilfov care a înregistrat o creștere de 2,9%. Regiunea Vest a înregistrat o scădere de 47,7%, în comparație cu media națională de -36,8%. O scădere similară a fost observată în regiunile Centru (-44,4%), Nord-Vest (-46,5%) și Sud-Muntenia (-51,0%).

Diferențierea într-regională în apă potabilă furnizată este semnificativă. Județul Timiș (55,7), este cu 10,6% peste media regională, județul Arad este puțin sub medie (42,1%), în timp ce județele Hunedoara și Caraș-Severin sunt într-o poziție inferioară (39,4%, respectiv 35,2%). Totuși, scăderea cantității furnizate este similară în toate județele.

În conformitate cu Master planurile județene pentru alimentare cu apă și gestionarea apelor reziduale, infrastructura în Regiunea Vest a constat dintr-o rețea de distribuție a apei, la sfârșitul anului 2010, de 7.315,2 km distribuită în județe, după cum urmează:

- județul Arad – 2.152,6 km rețele, care acoperă 69 localități (10 orașe și 59 comune);
- județul Caraș-Severin - 911 km rețele, care acoperă 46 de localități (8 orașe și 38 comune);
- județul Hunedoara – 1.435 km rețele, care acoperă 41 de localități (14 orașe și 27 comune);
- județul Timiș – 2.816,6 km rețea, acoperind 88 localități (10 orașe și 78 comune).

Volumul de apă potabilă în anul 2010, în fiecare județ, în mii metrii cubi, este prezentat mai jos:

- județul Arad – 16.780mc din care 12.102mc pentru uz casnic. Volumul de apă care intră sub incidența sistemului de contorizare este de 15.069mc, reprezentând 89,8%;
- județul Caraș - Severin – 11.666mc din care 7.861mc pentru uz casnic. Volumul de apă care intră sub incidența sistemului de măsurare este 8.034mc, reprezentând 68,9%;
- județul Hunedoara – 19.353mc din care 14.625mc pentru uz casnic. Volumul de apă care intră sub incidența sistemului de contorizare este de 16.440mc, reprezentând 84,9%;
- județul Timiș – 34.228mc din care 25.843mc pentru uz casnic. Volumul de apă care intră sub incidența sistemului de contorizare este de 31.636mc, reprezentând 92,4%.

Regiunea Vest a beneficiat de alocări importante pentru extinderea sistemelor de alimentare cu apă și ape uzate din fonduri PHARE, ISPA și în prezent, Fondul de Coeziune. În zonele rurale există fonduri alocate prin FEADR. Atât în zonele rurale, cât și în zonele urbane nevoile prioritare sunt conform planurilor județene existente:

- Extinderea rețelei actuale în vederea creșterii accesibilității (rata de conectivitate) a populației la apă potabilă;
- Aplicarea unor soluții regionale pentru reducerea investițiilor și costurilor operaționale;
- Reabilitarea sistemului existent de alimentare cu apă pentru a reduce pierderile de apă înregistrate în prezent;
- Îmbunătățirea calității apei prin modernizarea stațiilor de tratare a apei.

Sisteme de colectare și tratare a apelor uzate

În ansamblu, aproape 90% din apele uzate urbane este tratată în cadrul UE15. Cu toate acestea rămân încă lacune. În cazul UE-12, tratatele de aderare prevăd tranziția eșalonată, extinderea până în 2015 și pentru România în anul 2018. Tratarea apelor uzate este încă mult sub 100% într-o serie de zone urbane în UE-12. Există o situație particulară în România, unde în unele regiuni, inclusiv București, mai puțin de 30% din apele uzate urbane sunt tratate⁴.

Comparația mai detaliată în ceea ce privește tratarea apei uzate se confruntă cu unele limitări. Datele UE există doar la nivel național și sunt extrem de fragmentate, prin urmare, este posibilă doar o comparație limitată. Pe de altă parte, datele disponibile privind România sunt pentru o perioadă foarte scurtă (2006-2010) și dinamica este scăzută, prin urmare, sunt utilizate numai date de anul trecut (2010).

În 2011, 49,7% din populația Regiunii Vest a fost conectată la sistemul de colectare a apelor uzate urbane, cu 6,1% peste media națională de 43,6%. Regiunea Vest se situează pe locul 3 în România, după regiunile București-Ilfov (81,9%) și Centru (50,7%), în timp ce în 3 regiuni acoperirea este de aproximativ 30%. Populația conectată la sistemele de colectare cu tratare este 95,3% din populația totală conectată peste media din România (91,9%). Conform acestui indicator Regiunea Vest ocupă locul al 5-lea în țară, după regiunile Nord-Vest (99,4%), Nord-Est (97,9%), Sud-Muntenia (96,3%) și București-Ilfov (96,2%). Din punct de vedere al acoperirii totale a populației prin sistem de colectare cu tratare, Regiunea Vest este chiar pe primul loc (47,3%), peste media pe țară de 40,1%.

Tabelul 3. Populația conectată la colectarea apelor uzate urbane și la sistemele de tratare, 2011 - comparație regională și intra-regională

Regiuni	Sisteme de colectare inclusiv cu tratament			Stații de tratare inclusiv cu tratament			Populația urbană - %
	% Din populație	% Din populație	% din totalul conexiunilor	% Din populație	% Din populație	% din totalul conexiunilor	
Nord-Vest	42,8	42,5	99,4%	42,5	33,8	79,5%	53,1%
Centru	50,7	45,8	90,4%	45,7	21,6	47,2%	59,2%

⁴ Al cincilea raport privind coeziunea economică, socială și teritorială, p.135

Nord-Est	31,4	30,7	97,9%	30,6	28,2	92,3%	42,9%
Sud-Est	45,5	31,9	70,2%	31,0	27,6	89,1%	55,0%
Sud - Muntenia	28,5	27,4	96,3%	27,2	19,3	71,0%	41,4%
București-Ilfov	81,9	78,8	96,2%	78,8	77,8	98,8%	91,6%
Sud-Vest Oltenia	33,0	29,9	90,7%	29,9	20,5	68,6%	48,0%
Vest	49,7	47,3	95,3%	47,3	18,6	39,2%	62,7%
România	43,6	40,1	91,9%	39,9	30,3	75,8%	54,9%
Clasament	3	2	5	2	8	8	2
Arad	35,1	34,8	99,1%	34,8	34,1	97,9%	55,1%
Caraș-Severin	41,6	29,0	69,7%	29,0	27,7	95,6%	56,0%
Hunedoara	58,9	58,6	99,4%	58,6	24,4	41,6%	76,6%
Timiș	57,0	56,7	99,5%	56,7	0,0	0,0%	61,5%
% din media națională							
Arad	80,5%	86,8%	107,8%	87,2%	112,5%	129,2%	100,4%
Caraș-Severin	95,4%	72,3%	75,8%	72,7%	91,4%	126,1%	102,0%
Hunedoara	135,1%	146,1%	108,2%	146,9%	80,5%	54,9%	139,5%
Timiș	130,7%	141,4%	108,3%	142,1%	0,0%	0,0%	112,0%

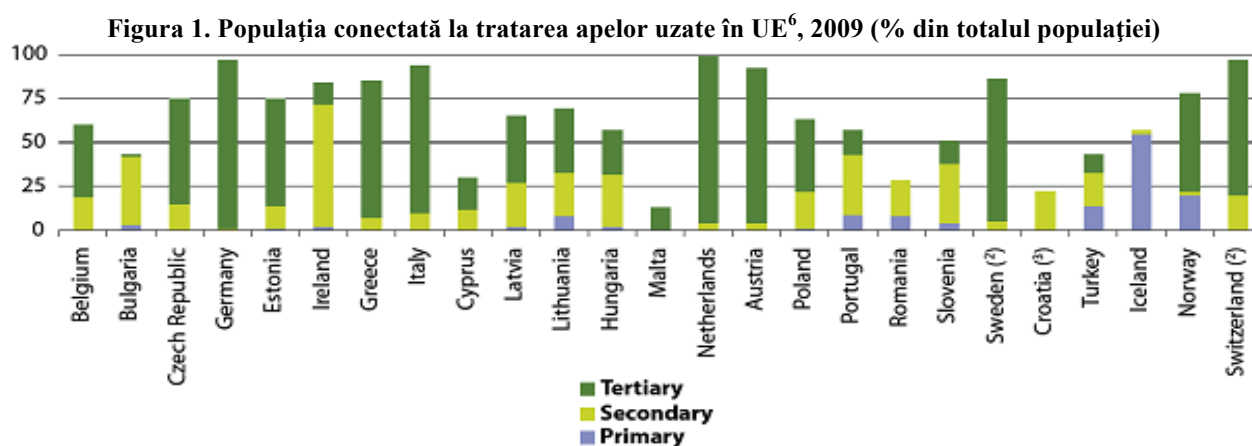
Sursa: INS ROMÂNIA, Tempo Online, PMI109A și calcule proprii

Ponderea populației urbane conectate la stațiile de tratare a apelor uzate (stație de epurare) în Regiunea Vest este de 62,7%, peste media României (54,9%). Regiunea Vest este pe locul doi, după București-Ilfov (91,6%). Diferența față de populația urbană totală este mai mare comparativ cu conectarea la rețeaua de canalizare – 16%, deși sub media națională (21,1%), Regiunea Vest clasându-se pe locul al cincilea. Cu toate acestea cele mai multe din stațiile de epurare efectuează doar tratament primar și ponderea populației conectată la stațiile de tratare a apelor uzate urbane cu tratament secundar (din populația conectată totală) este de numai 34,9%, clasând regiunea pe locul al 7-lea, cu o valoare de 2,5 ori sub media România (71,3%)⁵. Cu alte cuvinte, doar 17% din populația Regiunii Vest este conectată la stațiile de tratare mai moderne, în comparație cu media de 24,6%.

Stațiile de epurare industriale nu joacă nici un rol pentru epurarea apelor uzate urbane în Regiunea Vest și în România ca un întreg, rolul lor este marginal. Datele disponibile pentru UE (numai la nivel național) au evidențiat două caracteristici specifice în ceea ce privește poziția României privind tratarea apelor reziduale:

- Un nivel foarte scăzut de acoperire a populației - în cadrul Uniunii Europene, doar Malta are o rată mai scăzută a populației conectate și Cipru - similar, în Bulgaria acoperirea este semnificativ mai mare (42%);
- Ponderea scăzută a tratării mai avansate (secundar și terțiar). Tratarea terțiară, care lipsește în România, este dominantă în cele mai multe din vechile state membre, dar și în unele dintre noile state membre - Republica Cehă și statele baltice (Estonia în special). Nici o altă țară pentru care există date disponibile, nu au o pondere atât de ridicată de tratament primar.

⁵ Din datele de la INS România și Eurostat este clar că în prezent în România se aplică doar tratarea primară și secundară a apelor uzate urbane. Tratarea primară a apelor uzate implică procese fizice sau chimice (cum ar fi sedimentare), în care cererea de oxigen biologic (COB) și substanțe solide în suspensie este redusă cu cel puțin 20%, respectiv 50%. Tratarea secundară implică în general o tratare biologică, cu o procedură de soluționare secundară, care ar trebui să conducă la o scădere a COB de cel puțin 70% și o scădere de oxigen chimic (COC) de cel puțin 75%. Tratarea terțiară (avansată) merge mai departe și elimină procente importante de azot și / sau fosfor și / sau orice alți poluanți care afectează calitatea apei. (Europa în cifre Anuarul statistic Eurostat 2010, p. 537; Tempo online PMI 109 A - definiții)

Sursa: Europa în cifre. Anuarul statistic Eurostat 2010, p. 543

În plus, unele date disponibile la nivel regional relevă poziția slabă a regiunii în ceea ce privește capacitatea de tratare a apelor uzate urbane (în % din sarcina generată). Regiunea Vest are o capacitate de tratare a apelor uzate urbane de 24% din sarcina generată. Regiunea este pe locul al 5-lea în România fiind depășită doar de regiunea Sud-Est pe primul loc cu 100% și regiunea București-Ilfov deține ultimul loc, cu doar 1%, fiind astfel ultima între toate regiunile UE.

Tabelul 4. Capacitate de epurare a apelor uzate urbane ca % din sarcina generată

Regiunea	2007
Regiunea Vest	24
Nord-Vest	91
Centru	22
Nord-Est	75
Sud-Est	100
Sud - Muntenia	43
București - Ilfov	1
Oltenia Sud-Vest Oltenia	15
Clasament în România	5

Sursa: Al 5-lea raport privind coeziunea, p. 138,

* Nu există date pentru Republica Cehă, Bulgaria, Lituania, Cipru

Diferențierea intra-regională în ceea ce privește epurarea apelor uzate urbane este mare. Județele diferă atât în ceea ce privește acoperirea pe partea de canalizare, cât și de tratare și tipul de tratare, dar cu excepția județului Caraș-Severin, majoritatea indicatorilor sunt peste media națională:

- județul Hunedoara este prezentat ca având cea mai mare pondere de populație conectată la sistemul de canalizare (58,9%) și de tratare (58,6%), și cu o pondere medie de tratare secundară (24,4% din totalul populației, iar 76,6% din populație urbană este conectată la stațiile de tratare a apelor uzate);
- județul Timiș are valori bune de acoperire (deși în nici un caz "ideale") și pe tip de tratare – 57% din totalul populației este conectată la un sistem de canalizare și 56,7% la stații de

⁶ (1) Ungaria, Olanda, Austria, Suedia și Turcia 2006; Germania, Irlanda, Cipru, Italia, România (tratare doar dpdv al educației terțiare), Islanda și Elveția 2005; Danemarca, Franța, Luxemburg, Finlanda, Slovacia și UK – nu sunt disponibile.

(2) Primară, nedisponibil

(3) Primară și terțiară, Nedisponibil

epurare. Cu toate acestea cea mai mare parte a tratării este doar primară (doar 1% din totalul populației conectate la instalațiile de tratare este conectată la tratarea secundară);

- județul Arad are acoperire mai mică, dar pondere mai mare la o tratare mai avansată – 35,1% din populație este conectată la un sistem de canalizare, 34,8% - la stații de tratare, dintre care majoritatea (97,9%) - la tratare secundară. Cu toate acestea, diferența populației conectate față de totalul populației urbane este ridicată (55,1%), adică aproximativ 45% din populația urbană nu este acoperită de sistem;
- județul Caraș-Severin este județul cel mai problematic – acoperirea în ceea ce privește canalizarea este relativ ridicată (41,6%), dar cu o pondere semnificativă a sistemelor fără tratare (71%), doar 29% din totalul populației este conectată la tratare, ponderea tratării secundare este relativ scăzută (29% din cea conectată la tratare).

Proiectele de investiții în sectorul apei potabile și apelor uzate au fost și continuă să fie finanțate din Programul ISPA, respectiv din Fondul de Coeziune, iar în mediul rural din SAPARD respectiv Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală. Investițiile adresate comunităților depind, ca soluții tehnice, de dimensiunile comunității. Domenii cheie abordate sunt:

- Extinderea de conectivității;
- Extinderea rețelei și implementarea rețelelor de apă uzată în zonele rurale;
- Strategia de implementare a nămolurilor în scopul de a reduce gradul de depozitare și de a spori utilizarea în agricultură.

Viitoare investiții vor fi coerente cu planurile de management - la rândul lor corelate cu responsabilitățile asumate de țara noastră pentru conformare cu politicile și strategiile Europene în domeniu. România a convenit cu Uniunea Europeană obiective și termene clare privind respectarea legislației cu directivele UE în sectorul de gestionare a apelor uzate:

- Până la 31 decembrie 2013 - conformitate cu Directiva⁷ privind apele uzate urbane pentru localitățile peste 10.000 de locuitori (echivalent);
- Până la 31 decembrie 2018 - conformitate cu Directiva privind apele uzate urbane pentru localitățile sub 10.000 de locuitori (echivalent);
- Până la 31 decembrie 2015 - conformitate cu Directiva⁸ privind apele uzate urbane pentru localitățile peste 10.000 de locuitori (echivalent) - reprezentând 61,9% din încărcătura biodegradabilă totală.

Investiții în curs de implementare în infrastructura de apă și apă uzată

Din Fondul de Coeziune, prin intermediul POS Mediu se finanțează extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată. În Regiunea Vest există 5 astfel de proiecte depuse de către operatorii de apă, dintre care 3 sunt în curs de implementare (Arad, Valea Jiului - Hunedoara și Timiș), iar celelalte două (Hunedoara și Caraș-Severin) erau în curs de transmitere la Comisia Europeană pentru evaluare și aprobare la data redactării prezentului document. Valoarea totală a celor 5 proiecte este de aproximativ 590 milioane euro.

Zonele rurale ale Regiunii Vest beneficiază de finanțare prin FEADR pentru „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”. În total un număr de 72 comune din Regiunea Vest sunt beneficiare ale unor proiecte integrate care includ înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă și apă uzată, după cum urmează: jud. Arad – 10 proiecte, jud. Caraș-Severin – 29 proiecte, jud. Hunedoara – 15 proiecte, jud. Timiș – 18 proiecte.

⁷ Articol 3

⁸ Articol 4, par 1, lit. a,b, par 4, Art. 5(8)

1.2. Rețeaua de canalizare

În anul 2011, 115 din localitățile Regiunii Vest aveau rețele de canalizare menajeră. Dintre acestea, mai mult de jumătate se află în mediul rural (64,3%), în timp ce doar 35,7% din numărul localităților cu canalizare din regiune se află în mediul urban. Numărul localităților urbane cu canalizare a crescut cu 10,8% (4 în mărimi absolute) în 2011 comparativ cu 2000. Regiunea deține 13,4% din numărul localităților cu canalizare din România și se află pe locul 4, după regiunile Centru (162), Nord Est (148) și Nord Vest (130). Pe ultimul loc în țară se află regiunea București Ilfov, cu doar 23 de localități cu canalizare.

Disparitățile interregionale sunt neesențiale. Pe primul loc în regiune ca număr al localităților cu canalizare se află Hunedoara, cu 31 de localități (14 în mediul urban și 17 în mediul rural), urmat de Timiș, cu 29 de localități (9 în mediul urban și 20 în mediul rural), apoi județul Arad cu 28 de localități (10 în mediul urban și 18 în mediul rural), și județul Caraș-Severin, cu 27 de localități (8 în mediul urban și 19 în mediul rural).

Tabelul 5. Numărul localităților cu canalizare publică

Regiune de dezvoltare, județe	Mediu de rezidență	2000	2011	Modificare 2000-2011 %
Regiunea VEST	Urban	37	41	10,8
	Rural	39	74	89,7
Arad	Urban	8	10	25,0
	Rural	12	18	50,0
Caraș-Severin	Urban	8	8	0,0
	Rural	6	19	216,7
Hunedoara	Urban	14	14	0,0
	Rural	12	17	41,7
Timiș	Urban	7	9	28,6
	Rural	9	20	122,2

Sursa: INS, TEMPO Online – GOS110C Numarul localitatilor cu canalizare publica și calcule proprii

Lungimea simplă a conductelor de canalizare în Regiunea Vest în anul 2011 a fost de 2.920,4 km, reprezentând 12,6% din lungimea rețelei de canalizare la nivel național (23.137,2 km). Regiunea se află pe locul 5 în România din punct de vedere al lungimii conductelor. În ceea ce privește modificarea în 2011 comparativ cu anul 2000, se constată o creștere a lungimii conductelor din regiune cu 914,1 km (45,6%), creștere ușor peste media națională (41,5%), dar superioară creșterii pentru București-Ilfov (26,9%).

La nivel județean, cea mai mare lungime a conductelor de canalizare se întâlnește în județul Timiș (34,5% din totalul regional, cu 1007,1 km), urmat de județele Hunedoara (27,4%, cu 800,5 km), Arad (24,6%, cu 719,6 km) și județul Caraș-Severin cu 393,2 km de conducte de canalizare, reprezentând 13,5% din totalul regional. În anul 2011, comparativ cu 2000, se constată o creștere a lungimii conductelor pentru toate cele 4 județe, cea mai puternică creștere fiind în județul Timiș (81%), iar cea mai slabă în județul Hunedoara (25,6%). Din punct de vedere al ponderii lungimii conductelor în totalul regiunii, situația este însă diferită. Județul Timiș este singurul care înregistrează creștere în 2011 comparativ cu 2000 (6,8%), în timp ce toate celelalte județe înregistrează scăderi ale, cea mai puternică fiind în județul Hunedoara (-4,4%).

Tabelul 6. Lungimea conductelor de canalizare

	Anul 2000	Anul 2011	Modificare 2000-2011 %
România - km	16.348,4	23.137,2	41,5
București Ilfov - km	1.873,1	2.376,5	26,9

Regiunea Vest - km	2.006,3	2.920,4	45,6
Arad	531,6	719,6	35,4
Caraș-Severin	280,8	393,2	40,0
Hunedoara	637,5	800,5	25,6
Timiș	556,4	1.007,1	81,0
	% din total regional		
Arad	26,5	24,6	-1,9
Caraș-Severin	14,0	13,5	-0,5
Hunedoara	31,8	27,4	-4,4
Timiș	27,7	34,5	6,8

Sursa: INS, TEMPO Online – GOS110B Lungimea totala simpla a conductelor de canalizare

În ceea ce privește cantitatea de apă uzată colectată în sistemul de canalizare, în Regiunea Vest se colectează 14% din totalul apei uzate colectate la nivel național. Pe medii de rezidență, în mediul urban se colectează 14,3% din totalul național pe urban, iar în mediul rural doar 2,2% din totalul național. În ceea ce privește apa epurată, 89,2% din totalul apei uzate colectate în regiune se epurează. Pe medii de rezidență, în mediul urban se epurează 89,1% din apa colectată, în timp ce în mediul rural se epurează 97,2% din apa colectată.

Disparitățile inter-regionale sunt semnificative. Cea mai mare cantitate de apă uzată se colectează în județul Timiș (61.753 mii mc, 56,7% din totalul regional), în timp ce în județul Arad se colectează doar 8.629 mii mc de apă uzată (7,9% din totalul regional). În ceea ce privește colectarea apei uzate pe medii de rezidență, pe mediul urban situația este similară, cu județul Timiș pe primul loc cu peste 50% din totalul apei colectate pe urban, iar județul Arad pe ultimul loc, cu 7,8%. În mediul rural, situația este însă diferită. Județul Arad are cea mai mare cantitate de apă uzată colectată – 157 mii mc, în timp ce în Caraș-Severin apa uzată nu este colectată în mediul rural.

Județele Arad și Timiș sunt pe primul loc în regiune din punct de vedere al cantității de apă epurată din totalul apei uzate colectate, în ambele județe întreaga cantitate de apă uzată colectată fiind și epurată, atât în mediul urban, cât și în cel rural. Județul Hunedoara stă mai puțin bine, cu doar 71% din totalul apei colectate fiind și epurată, în timp ce județul Caraș-Severin este pe ultimul loc în regiune, cu 67,1% din cantitatea de apă colectată fiind și epurată.

Tabelul 7. Cantitatea de apă uzată colectată în sistemul de canalizare

2011	Apa colectată (mii mc)			Apa epurată (mii mc)		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
România	777.042	761.205	15.837	620.247	604.387	15.860
Regiunea Vest	108.878	108.621	354	97.089	96.745	344
Arad	8.629	8.472	157	8.629	8.472	157
Caraș-Severin	15.692	15.692	0	10.523	10.523	0
Hunedoara	22.804	22.804	97	16.184	16.097	87
Timiș	61.753	61.653	100	61.753	61.653	100
	% din total			% din total colectată		
Regiunea Vest	14,0	14,3	2,2	89,2	89,1	97,2
Arad	7,9	7,8	44,4	100,0	100,0	100,0
Caraș-Severin	14,4	14,4	0,0	67,1	67,1	
Hunedoara	20,9	21,0	27,4	71,0	70,6	89,7
Timiș	56,7	56,8	28,2	100,0	100,0	100,0

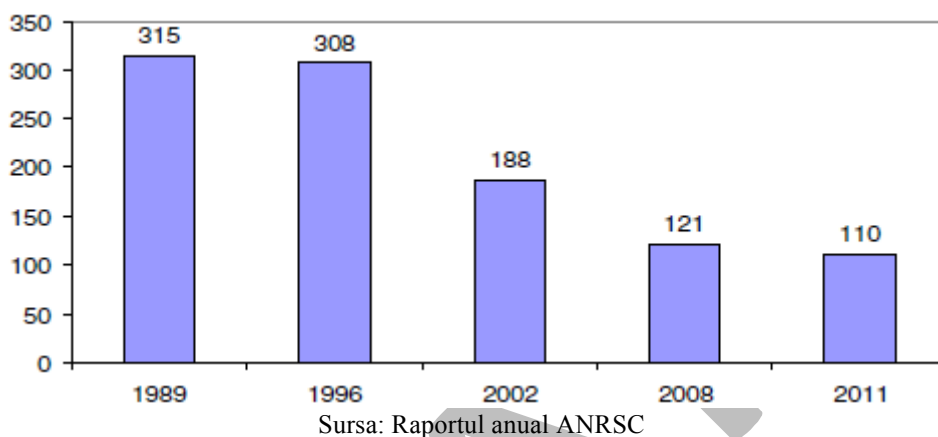
Sursa: ANRSC și calculele autorilor

1.3. Rețeaua de termoficare

Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat se realizează prin intermediul infrastructurii tehnico-edilitare specifice aparținând domeniului public sau privat al autorității administrației publice locale ori asociației de dezvoltare comunitară, care formează sistemul de alimentare centralizată cu energie termică al localității sau al asociației de dezvoltare comunitară.

Numărul localităților care au beneficiat de sisteme centralizate de producere și distribuție a energiei termice a fost într-o continuă scădere, după cum se vede și din graficul de mai jos - 188 localități în anul 2002, 121 localități în 2008, 110 localități la nivelul anului 2011.

Figura 2. Numărul de localități cu sisteme de alimentare centralizată cu energie termică

La nivel național lungimea rețelelor de transport este de cca. 2.719,50 km și a celor de distribuție este de cca. 6.946,48 km. În ceea ce privește Regiunea Vest, acesta deținea în anul 2011, 11,2% din totalul lungimii rețelei de termoficare națională, respectiv 11,7% din lungimea rețelelor de transport și 10,9% din cea a rețelelor de distribuție.

În ceea ce privește structura rețelelor de termoficare la nivel județean, disparitățile inter-regionale sunt semnificative. Cea mai mare lungime a rețelelor este în județul Timiș (398,3 km, 36,9% din totalul regional), urmat de Hunedoara (300,7 km, 27,9% din totalul regional), în timp ce Caraș-Severin este pe ultimul loc, cu doar 13,1% din lungimea totală a rețelei de termoficare. Din punct de vedere al tipului rețelei însă, Arad este pe primul loc în regiune ca lungime a rețelelor de transport a energiei termice (cu 133 km, respectiv 41,7%), urmat de Hunedoara și Timiș, cu valori apropiate (27,4%, respectiv 22,9%). Caraș-Severin deține doar 8% din lungimea rețelei de transport, fiind din nou pe ultimul loc în regiune. În ceea ce privește lungimea rețelei de distribuție, primul loc în regiune îl ocupă Timiș (cu 42,8%), urmat de Hunedoara (28%). Arad este pe ultimul loc, după Caraș-Severin, ambele având sub 20% din lungimea rețelei de distribuție (14%, respectiv 15,2%).

Tabelul 8. Lungimea rețelelor de termoficare

2011	Lungimea rețelelor (KM)		
	Transport	Distribuție	Total
România	2.719,5	6.946,5	9.666
Regiunea Vest	319,1	760,6	1.079,7
Arad	133	106,7	239,7
Caraș-Severin	25,6	115,5	141,1
Hunedara	87,6	213,2	300,8
Timiș	73	325,3	398,3
	%		
Regiunea Vest	11,7	10,9	11,2

Arad	41,7	14,0	22,2
Caraș-Severin	8,0	15,2	13,1
Hunedara	27,4	28,0	27,9
Timiș	22,9	42,8	36,9

Sursa: Raportul anual ANRSC

Cei mai mulți operatori de energie termică din Regiune se află în județul Hunedoara (5), urmat de Timiș și Arad (la egalitate, cu câte 3 operatori), în timp ce în Caraș-Severin operează o singură companie. Lista operatorilor de energie termică în regiune este prezentat în tabelul de mai jos

Tabelul 9. Operatori de energie termică în Regiunea Vest

Denumirea operatorului	Județul	Lungimea rețelelor		
		Transport	Distribuție	Total
S.C.CET Hidrocarburi ARAD S.A. Arad	Arad	130,98	99,05	230,03
SC APOTERM SA NADLAC	Arad	2	6	8
PRIMĂRIA CHIȘINEU-CRIȘ- S.P.G.C.	Arad	-	1,6	1,6
S.C.CET 2010 S.A. REȘIȚA	Caraș-Severin	25,6	115,5	141,1
SC ELECTROCENTRALE SA DEVA	Hunedoara	62,05	37	99,05
SC TERMOFICARE SA PETROȘANI	Hunedoara	-	61,9	61,9
SC UNIVERSAL EDIL SA LUPENI	Hunedoara	-	52	52
S.C. PREGOTERM S.A. VULCAN	Hunedoara	-	34,09	34,09
SC ACVACALOR S.A. BRAD	Hunedoara	25,5	28,2	53,7
SS.C.COMPANIA DE TERMOFICARE LOCALA "COLTERM" S.A. TIMIȘOARA	Timiș	73	320	393
S.C.GOSAN SÎNNICOLAUL MARE	Timiș	-	2,68	2,68
C.L. LOVRIN- S.P.G.C.	Timiș	-	2,6	2,6

Sursa: Raportul anual ANRSC

În anul 2011, în Regiunea Vest s-au distribuit în total aproximativ 1,5 milioane gigacalorii (12,3% din totalul național). Regiunea se situează pe locul 3, după regiunile București Ilfov (4,8 mil. gigacalorii) și Sud Est (1,7 mil. gigacalorii). Comparativ cu anul 2000, energia termică distribuită în regiune a scăzut cu 53,1% (1,7 mil. gigacalorii). Din totalul energie termice distribuite în regiune în anul 2011, aproximativ 80% (1,2 mil. gigacalorii) au fost pentru uz caznic. Energia termică distribuită pentru uz caznic s-a înjumătățit în 2011 față de 2000.

Tabelul 10. Energia termică distribuită (Gigacalorii)

	2000		2011		Modificare 2000-2011	
	Total	Uz caznic	Total	Uz caznic	Total	Uz caznic
Regiunea Vest	3.236.434	2.830.247	1.517.379	1.199.909	-53,1	-57,6
România	28.923.760	25.686.904	12.341.232	10.448.167	-57,3	-59,3
București-Ilfov	7.787.499	6.781.195	4.769.623	4.291.866	-38,8	-36,7
% față de România	11,2	11,0	12,3	11,5	9,8	4,2
Locul în România	3	5	3	3		

Sursa: INS, TEMPO Online – GOS109B Energia termica distribuita 2012 și calculele autorilor

La nivel județean, cea mai mare cantitate de energie termică distribuită a fost în județul Timiș (1.000.967 gigacalorii, 66% din totalul regional), urmat de județul Arad (344.307 gigacalorii, 22,7%), în timp ce în județul Caraș-Severin s-a distribuit doar 2,3% din energia termică distribuită la nivel regional (34.273 gigacalorii). În toate județele, cu excepția județului Caraș-Severin (45,3%), cea mai mare parte din energia termică distribuită a fost pentru uz caznic (Timiș 84,2%, Arad 72,9%, Hunedoara 66%).

În ceea ce privește evoluția distribuției de energie termică în anul 2011 comparativ cu anul 2000, se constată scăderi semnificative în toate cele 4 județe ale regiunii. Caraș-Severin este pe primul loc, cu o scădere de 90,2% a cantității de energie termică distribuită, urmat de Hunedoara cu 83,9%. Arad și Timiș prezintă scăderi sub 50%, dar semnificative (-47% în Arad și -27,4% în Timiș).

Tabelul 11. Energia termică distribuită la nivel județean (Gigacalorii)

	2000		2011		Modificare 2000-2011	
	Total	Uz caznic	Total	Uz caznic	Total	Uz caznic
Arad	649.315	550.868	344.307	250.943	-47,0	-54,4
Caraș-Severin	351.387	320.835	34.273	15.541	-90,2	-95,2
Hunedoara	856.124	755.560	137.832	90.944	-83,9	-88,0
Timiș	1.379.608	1.202.984	1.000.967	842.481	-27,4	-30,0
	%				Modificare 2000-2010	
					%	
Arad	20,1	84,8	22,7	72,9	2,6	-11,9
Caraș-Severin	10,9	91,3	2,3	45,3	-8,6	-46
Hunedoara	26,5	88,3	9,1	66,0	-17,4	-22,3
Timiș	42,6	87,2	66,0	84,2	23,4	-3

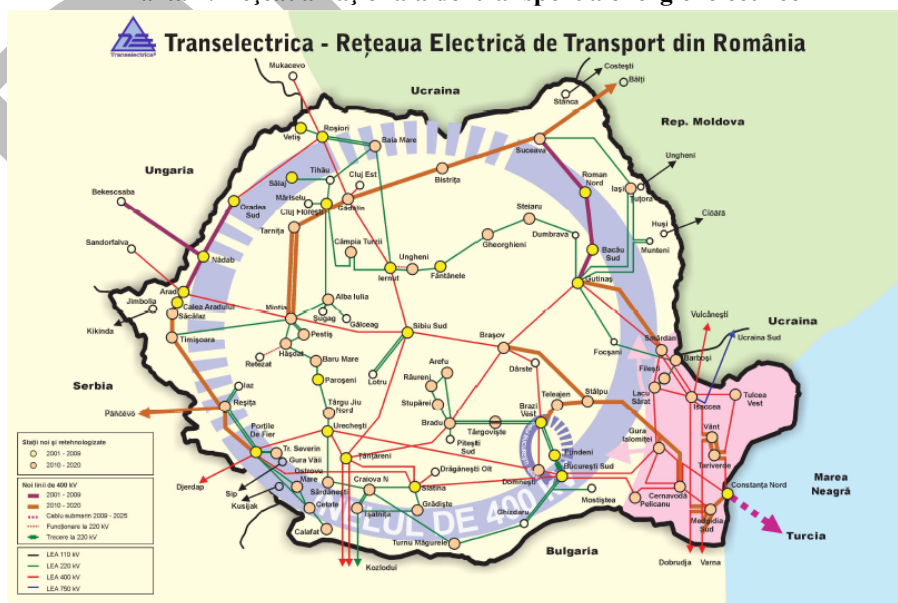
Sursa: INS, TEMPO Online – GOS109B Energia termica distribuita 2012 și calculele autorilor

1.4. Infrastructura de furnizare a energiei electrice

Abordarea dezvoltării sectorului Energetic din România are ca țel să creeze acele structuri și condiții care să corespundă și să facă față pieței energetice europene aflată într-un continuu proces de integrare, unde piețele naționale își pierd treptat granițele tradiționale, devenind parte integrantă a pieței comune europene.

În ultimii ani, s-au făcut pași importanți în restructurarea sectorului de energie din România prin implementarea procesului de liberalizare bazat pe principii de piață și libera competiție, precum și prin promovarea unui proces de privatizare susținut.

Harta 1. Rețeaua națională de transport a energiei electrice

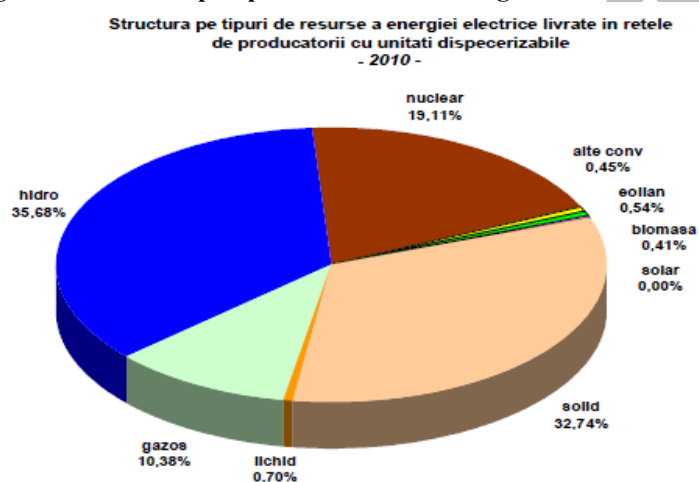
Sursa: Transelectrica

În anul 2010 producția de energie electrică a crescut cu cca. 4,3% față de anul 2009, iar energia electrică livrată în rețele de principalii producători a crescut cu cca. 4,8%, ajungând la cca 54,94 TWh. Față de anul 2009, în 2010 s-au înregistrat scăderi ale energiei livrate pe bază de combustibil lichid (cu 47%), gazos (cu 5%) și solid (cu 4%), iar energia pe bază de combustibil nuclear a rămas aproximativ constantă. Resursa care a asigurat creșterea energiei totale livrate a fost cea hidro (a cărei contribuție a crescut cu 28% față de anul precedent), situația datorându-se unui an hidrologic extrem de favorabil comparativ cu ultimii 3 ani.

Energia electrică realizată în anul 2010 în unitățile de producere din surse regenerabile a fost de 20,264 TWh, ceea ce a condus la realizarea unei ponderi de energie electrică din surse regenerabile în totalul consumului brut de energie electrică al României de 35,24%, cu 2,24% mai mult față de 33%, procent asumat de România pentru anul 2010.

Structura energiei electrice livrate în anul 2010 pe tipuri de resurse convenționale și neconvenționale este prezentată în graficul următor:

Figura 3. Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate

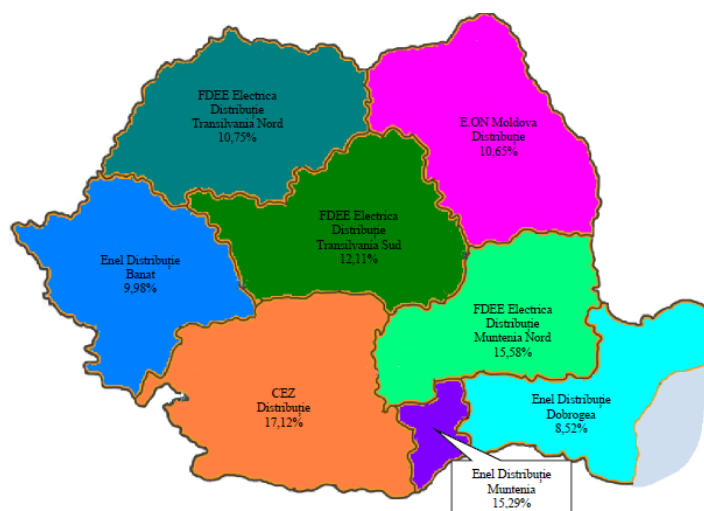

Sursa: Raport anual ANRE - 2010

În anul 2010 s-a importat o cantitate de cca 943 GWh și s-au exportat 3.854 GWh; valorile nu reprezintă fluxuri fizice, ci sunt rezultatul schimburilor comerciale, conform rapoartelor realizate de operatorul de transport și sistem. Comparativ cu anul 2009, importul a crescut cu cca. 38%, iar exportul cu cca. 22%. Consumul intern calculat pe baza acestor date (fără considerarea energiei livrate de producătorii deținători de unități mici, nedispacherizabile) a fost de cca 52,03 TWh, cu cca. 4% mai mare decât cel din 2009; fiecare din lunile anului 2010 au fost caracterizate de creșteri ale consumului intern față de cel din 2009.

În ceea ce privește ponderea energiei electrice distribuite în anul 2010 de operatorii principali de distribuție, Enel Distribuție Banat ocupă penultimul loc în ierarhia societăților regionale de distribuție a energiei electrice, cu o valoare de 9.98% din totalul energiei distribuite la nivel de țară.

Harta 2. Distribuitorii de energie electrică

Sursa: Raport anual ANRE - 2010

Referitor la rețeaua de distribuție a energiei electrice, la nivel național peste 60 de mii de locuințe nu sunt racordate până în prezent la sistemul de electrificare, potrivit Ministerului Administrației și Internelor. Autoritățile motivează acest lucru prin lipsa banilor de la bugetul de stat. Statul și-a asumat în anul 2007 un amplu program de electrificare a tuturor gospodăriilor care nu erau racordate la rețea. Potrivit legii energiei electrice, aceste lucrări se fac doar cu fonduri din bugetul de stat sau din bugetele locale.

În ceea ce privește locuințele dotate cu instalații de energie electrică, Regiunea Vest se situează peste media națională de 96,3%, cu un procent de 98,2%, care reprezintă un grad foarte mare de conectivitate la rețeaua de distribuție a energiei electrice.

La nivel județean, situația distribuției energiei electrice este următoarea:

- județul Arad este situat pe locul 3, cu 182.480 locuințe dotate cu instalație electrică, care reprezintă 98,2% din totalul locuințelor din județ, valoare egală cu media pe regiune;
- județul Caraș-Severin și din acest punct de vedere pe ultimul loc, cu 127.405 locuințe dotate cu instalație electrică, respectiv 97,2% din totalul locuințelor, puțin sub media regională;
- județul Hunedoara este pe locul 2, cu 189.455 locuințe dotate cu instalație electrică, respectiv 97,9%, situându-se de asemenea puțin sub media regională;
- județul Timiș este cel mai bine clasat, cu 255.5827 locuințe dotate cu instalație electrică, respectiv 99,1% din totalul locuințelor, fiind singurul peste media regională.

Tabelul 12. Numărul locuințelor în care se distribuie energie electrică în Regiunea Vest, în 2011

2011	Număr	%	Total
România			
Regiunea Vest			
Arad			
Caraș-Severin			
Hunedara			
Timiș			

Sursa: Recensământul populației și locuințelor, 2011

(va fi completat în momentul disponibilității datelor, până atunci au fost folosite în text date la nivel de 2002)

Gradul de conectivitate la rețelele energetice este mai ridicat pentru zonele urbane decât pentru cele rurale. Deși acoperirea rețelei de distribuție a energiei electrice la nivelul regiunii este aproape de 100%, există încă locuințe care nu sunt dotate cu instalații electrice, majoritatea în județul Caraș-Severin.

Tabelul 13. Producția de energie electrică pe categorii de centrale electrice

Categorii de centrale electrice	Ani							
	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	UM: Milioane kWh							
Total, din care:	51.935	59.413	62.696	61.673	64.956	58.016	60.979	62.216
Termoelectrică	31.701	33.651	38.709	37.995	36.529	30.448	29.112	34.136
Hidroelectrică	14.778	20.207	18.355	15.966	17.196	15.807	20.243	14.946
Nuclear electrică	5.456	5.555	5.632	7.709	11.226	11.752	11.623	11.747

Sursa: INS

Prin programul "Electrificare 2007-2009", Guvernul și-a propus racordarea celor 67.738 de locuințe (la nivel național) care nu aveau energie electrică la acea dată, estimând cheltuieli de 479 de milioane de lei. În primul an nu au fost prevăzute fonduri din bugetul statului pentru electrificări, iar în 2008, deși inițial s-au alocat sume în această direcție, ele au fost blocate la o rectificare bugetară. Potrivit ministerului administrației și internelor, care a gestionat acest program, anul 2009 a fost singurul în care au fost alocate fonduri pentru astfel de proiecte, în valoare de 13 milioane de lei, suficiente pentru doar 11.367 de case.

Focusul central al strategiilor existente este spre eficientizarea consumurilor și strategii în dezvoltarea capacităților de producție a energiei, aspectul infrastructurii de transport fiind neglijat.

Zone de îmbunătățire

În scopul asigurării energiei și eficientizării Sistemului Energetic Național, în România sunt necesare investiții pe scară largă pentru modernizare și reconstrucție, pentru extinderea capacităților existente și realizarea de noi capacități. Deși programul de guvernare pentru 2009-2012 menționa ca una dintre priorități intensificarea electrificării localităților izolate, guvernul nu a mai alocat fonduri pentru astfel de lucrări. În anul 2010 proiectul a fost prelungit pentru perioada 2010-2012, iar coordonarea a trecut în atribuțiile Ministerului Economiei, în scopul atragerii de surse suplimentare.

Pentru ca sectorul energetic din România să fie atractiv pentru capitalul privat și investitorii strategici este necesar un proces continuu de reformă și restructurare. Este de asemenea foarte important să se promoveze o programare corespunzătoare a investițiilor spre sectorul privat, pornind de la cele mai viabile proiecte, care să reprezinte proiecte de succes și să asigure astfel încurajarea investitorilor și pentru alte proiecte, într-o piață care are un cadru de reglementări stabil și transparent, bazat pe un model de piață competitiv.

Se observă tot mai mult o orientare la nivel național spre surse regenerabile de energie. În acest sens, este necesară o analiză riguroasă a potențialului național și regional în ceea ce privește sursele de energie regenerabile și elaborarea unei strategii de exploatare a acestora.

Tabelul 14. Situația finanțărilor pentru energii regenerabile prin POS CCE

Nr	Denumirea beneficiarului	Localitatea	Titlul proiectului	Anul	Valoarea alocată
----	--------------------------	-------------	--------------------	------	------------------

crt				alocării	din FEDR	din bugetul național
1	S.C. UNICOM 3N 2000 SRL	Ilfov	Uzina de biogaz cu cogenerare energie electrică și termică capacitate 716 kWe/ S.C. UNICOM 3N 2000 S.R.L.	2009	9 277 374,48	1 265 096,52
2	S.C. ROMELECTRO SA	București	Reabilitare și re tehnologizare Microhidrocentrale (MHC) Voineasa	2009	3 058 364,575	417 049,715
3	S.C. ELECTROMAGNETICA S.A.	București	Amenajare hidroenergetică pentru Centrala Hidroelectrică de mică putere Brodina 2	2009	6 875 101,2	937 513,8
4	S.C. HIDRO CONSTRUCHIA S.A.	București	Reabilitare si modernizare microhidrocentrală Ilieș 1	2009	702 538,584	95 800,716
5	S.C. ELSID S.A.	Titu, jud. Dâmbovița	Amenajare hidroenergetică pe râul Prahova - Etapa I, Captare Breaza, CHEMA Cornu	2009	16 291 652,96	2 221 589,04
6	S.C. AGRO NEW ENERGY SA	Vaslui, jud. Vaslui	Construirea unei centrale de producție prin cogenerare de energie electrică și termică din biogaz	2009	28 238 459,92	3 850 699,08
8	S.C. ROMCONSTRUCT TOP S.R.L.	Constanța, jud. CT	Parc eolian Siliștea	2009	62 480 000	8 520 000
9	S.C. ECO POWER WIND S.R.L.	Constanța, jud. CT	Parc eolian Mireasa 2	2009	34 986 350,96	4 770 866,04
10	Consiliul Local al Municipiului Alba Iulia	Municipiul Alba Iulia	Asigurarea sustenabilității energetice din surse alternative a următoarelor instituții publice din Municipiul Alba Iulia: Colegiul Tehnic Dorin Pavel, Căminul pentru persoane vârstnice, Centrul de zi pentru vârstnici, Direcția programe din subordinea Consiliului Local al Mun. Alba Iulia	2009	5 443 353,52	742 275,48
11	Primăria Municipiului Beius	Beius, jud. Bihor	„BEIUS ORASUL GEOTERMAL” extindere, modernizare, securizare a sistemului de încălzire cu apă geotermal în Municipiul Beiuș	2009	12 091 770,24	1 648 877,76
12	S.C. LC BUSINESS S.R.L.	Timișoara, jud. Timiș	Centrală eoliană situată în Oravița, jud. Caraș-Severin	2009	18 294 548,8	2 494 711,2
13	S.C. BALKAN HYDROENERGY S.R.L.	Timișoara, jud. Timiș	Centrale hidroelectrice de mică putere situate în bazinul râului Sebeș Muntele Mic jud. Caraș-Severin	2009	13 031 084	1 776 966

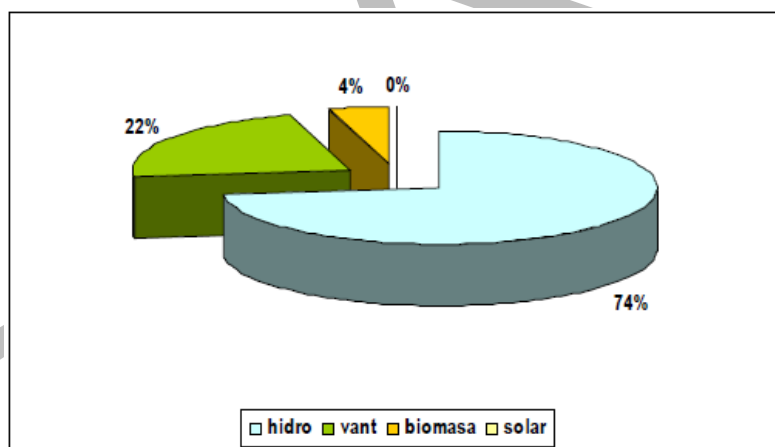
14	SC LUXTEN LIGHTING COMPANY SA	București	Dezvoltarea, modernizarea și protecția mediului la grupul de microhidrocentrale din bazinul râului Doftana	2010	11 454 485,68	1 561 975,32
15	SC COMCEREAL SA VASLUI	Vaslui, jud. Vaslui	Construirea unei central de producție prin cogenerare de energie electrică și termică din biogaz	2010	8 115 821,12	1 106 702,88

Sursa: Lista beneficiarilor de finanțare nerambursabilă în cadrul Programului Operațional Sectorial: "Creșterea Competitivității Economice"

Producția de energie din surse regenerabile are un imens potențial în România. Conform studiului recent al Erste Bank, România are cel mai ridicat potențial pentru energia eoliană în Europa de Est. Studiul Ministerului Economiei⁹ privind potențialul energetic al surselor regenerabile indică un potențial peste medie al Regiunii Vest la toate categoriile de surse regenerabile: energia solară, energia geotermală, biomasa, energia hidro, astfel că regiunea se remarcă între celelalte regiuni ale țării.

Capacitatea electrică instalată în unitățile de producție E-SRE calificate la sfârșitul anului 2010 pentru producție prioritară pentru anul 2010 este de 520,4 MW și include centrale eoliene (22%), centrale hidro cu puteri instalate de cel mult 10 MW (74%), centrale pe biomasă (4%) și centrale fotovoltaice.

Figura 4. Structura puterii instalate după tipul de SRE

Structura puterii instalate după tipul de SRE

Sursa: Raport anual ANRE - 2010

Conform datelor Oficiului european de Statistică (Eurostat), România se situează în perioada 2006-2010 pe locul al doilea în Uniunea Europeană în ceea ce privește ponderea energiei obținute din surse regenerabile în consumul final brut. În perioada 2006-2010, cea mai mare creștere a ponderii energiei obținute din surse regenerabile în consumul total s-a înregistrat în Estonia (de la 16,1% în 2006 la 24,3% în 2010), urmată de România (de la 17,1% la 23,4%), Danemarca (de la 16,5% la 22,2%), Suedia (de la 42,7% la 47,9%) și Spania (de la 9% la 13,8%).

⁹ Studiu privind evaluarea potențialului energetic actual al surselor regenerabile de energie în Romania (solar, vânt, biomasă, microhidro, geotermie), identificarea celor mai bune locații pentru dezvoltarea investițiilor în producerea de energie electrică neconvențională http://www.minind.ro/domenii_sectoare/energie/studii/potential_energetic.pdf

De asemenea, România ocupa locul al șaptelea între statele membre ale Uniunii Europene în ceea ce privește ponderea energiei obținute din surse regenerabile în consumul final brut, în anul 2010. Cele mai mari ponderi ale energiei obținute din surse regenerabile în consumul total în 2010 s-au înregistrat în Suedia (47,9%), Letonia (32,6%), Finlanda (32,2%), Austria (30,1%), Portugalia (24,6%), Estonia (24,3%) și România (23,4%). La nivelul UE procentul este de 12,4%. Obiectivul României este obținerea unui procent de 40% până în anul 2020.

Cu toate acestea studiile evidențiază o serie de dificultati și bariere în dezvoltarea de unități de producere a energiilor din surse regenerabile între care:

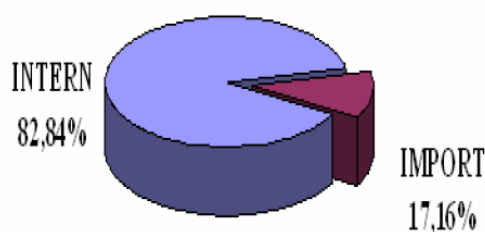
- Conștientizarea potențialilor investitori și accesul la sursă - în cazul biomasei;
- Bariere administrative - birocrație excesivă în comparație cu alte țări;
- Costuri de investiții mari limitează accesul și favorizează marii investitori din afara țării;
- Absența unor scheme de stimulare (de exemplu, în cazul biomasei).

1.5. Infrastructura de furnizare a gazului metan

Consumul de gaze naturale la nivelul țării s-a menținut relativ constată în ultimii ani, la nivelul de 13-14 miliarde mc., cu o creștere de aproximativ 5% în anul 2010 față de anul 2009. În anul 2010, consumul total de gaze naturale a fost de 146.762.322.350 MWh, din care 117.053.537.455 MWh a reprezentat consumul noncasnic (79,75%) și 29.708.784.895 MWh a reprezentat consumul casnic (20,25%). În anul 2010, numărul total de consumatori de gaze naturale a fost de 3.031.993, din care 176.334 consumatori noncasnici (5,82%) și 2.855.659 consumatori casnici (94,18%).

Consumul este acoperit atât din producție internă, cât și din import. În anul 2010, producția internă de gaze naturale a fost de 117.897.720,551 MWh, iar importul de 24.145.776,911 MWh. Producția internă de gaze naturale în anul 2010, care intră în consum a reprezentat 82,84% din totalul surselor. Importul care a intrat în consum în anul 2010, import curent și extras din înmagazinare, a reprezentat diferența, respectiv 17,16%.

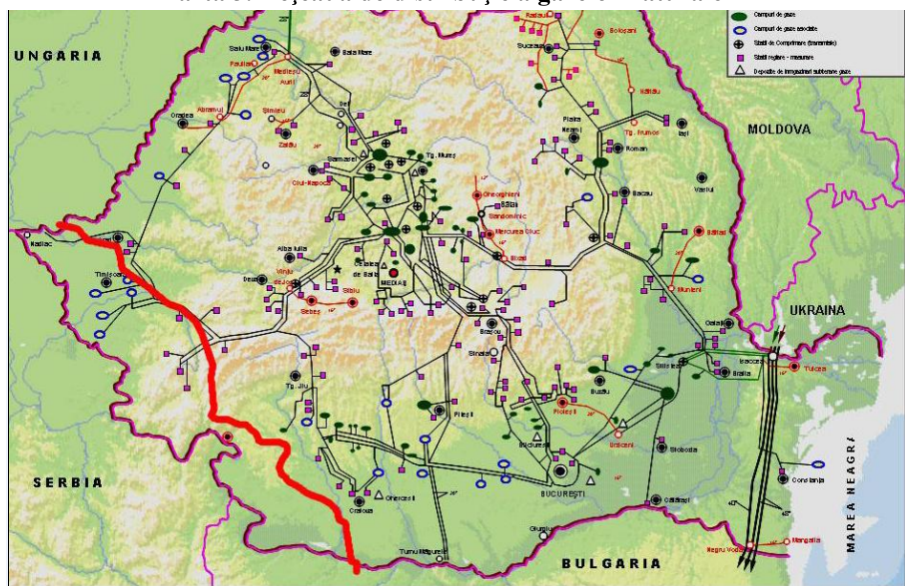
Figura 5. Structura producției interne de gaze naturale, 2010

Sursa: Raport anual ANRE - 2010

Din iulie 2005 până în prezent numărul consumatorilor racordați la conductele de gaze naturale (sistemul național de transport și sistemele de distribuție) a crescut cu aproximativ 23,36%.

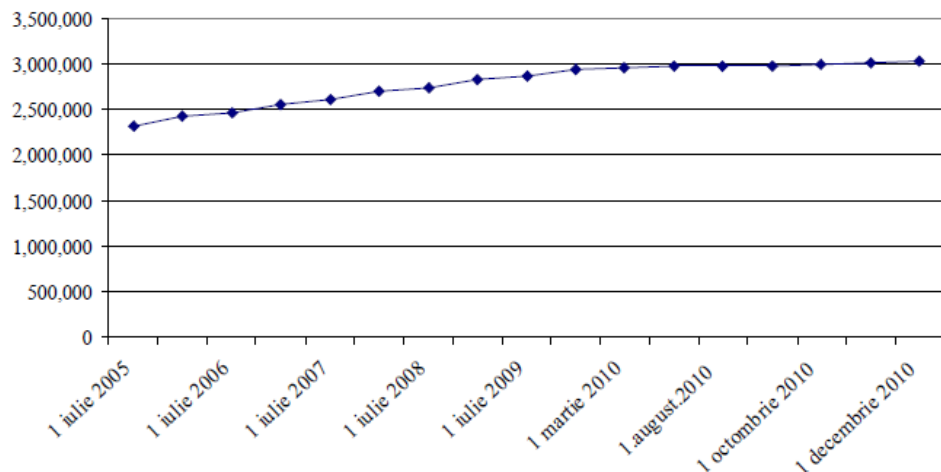
Harta 3. Rețeaua de distribuție a gazelor naturale

Sursa: Distrigaz

Figura 6. Numărul consumatorilor racordați la rețeaua de gaze naturale

Numărul consumatorilor racordați la rețeaua de gaze naturale

Sursa: Raport anual ANRE - 2010

Având în vedere gradul de conectivitate al localităților la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, la sfârșitul anului 2011, la nivel național existau 876 de localități conectate, dintre care 241 în mediul urban și 635 în mediul rural. Regiunea Vest deține 9,36% din totalul localităților conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, având un număr de 82 de localități conectate, dintre care 32 în mediul urban și 50 în mediul rural. Regiunea se află pe locul 5 în România în ceea ce privește numărul localităților conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, pe locul 3 în ceea ce privește numărul de zone urbane conectate și pe locul 5 în ceea ce privește numărul zonelor rurale conectate.

La nivel regional, situația este următoarea:

- Județul Arad se află pe locul 3, având la sfârșitul anului 2011 un număr de 20 localități conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, dintre care 8 urbane și 12 rurale. Comparativ cu anul 2000, numărul localităților urbane conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale a crescut cu 9.

- Județul Caraș-Severin este pe ultimul loc, având doar 8 localități conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, dintre care 4 zone urbane și 4 zone rurale. Situația nu a suferit modificări față de anul 2009.
- Județul Hunedoara se află pe locul 2, cu 21 de localități conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, dintre care 13 zone urbane și 9 zone rurale. Comparând aceste date cu cele din tabelul de mai jos, județul are un singur oraș care în care nu se distribuie gaze naturale.
- Județul Timiș este cel mai bine clasat în ceea ce privește numărul localităților în care se distribuie gaze naturale, având un număr total de 32 de localități, din care 7 în mediul urban și 25 în mediul rural.

Tabelul 15. Numărul localităților în care se distribuie gaze naturale pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare, județe și medii de rezidență

Regiuni de dezvoltare și județe	Medii de rezidență	Ani							
		2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
		UM: Număr							
TOTAL	Urban	169	217	224	228	232	235	239	241
	Rural	373	525	550	579	583	600	627	635
Regiunea NORD-VEST	Urban	20	25	27	29	30	31	31	31
	Rural	58	84	84	88	89	104	107	108
Regiunea CENTRU	Urban	43	48	49	50	50	51	51	51
	Rural	153	179	187	191	189	190	191	191
Regiunea NORD-EST	Urban	22	29	31	30	30	30	30	31
	Rural	28	47	51	55	56	56	59	58
Regiunea SUD-EST	Urban	14	17	17	17	18	18	18	19
-	Rural	17	34	34	35	35	33	36	37
Regiunea SUD-MUNTENIA	Urban	30	37	40	42	43	44	44	44
	Rural	64	89	93	99	102	102	110	114
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	Urban	2	9	9	9	9	9	9	9
	Rural	6	18	21	23	25	26	29	29
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	Urban	14	20	20	20	21	21	24	24
	Rural	22	31	35	37	37	39	45	48
Regiunea VEST	Urban	24	32	31	31	31	31	32	32
	Rural	25	43	45	51	50	50	50	50
Arad	Urban	3	7	7	7	7	7	8	8
	Rural	8	10	10	11	11	12	12	12
Caraș-Severin	Urban	5	5	4	4	4	4	4	4

	Rural	4	4	5	5	4	4	4	4
Hunedoara	Urban	11	13	13	13	13	13	13	13
	Rural	7	9	9	10	10	9	9	9
Timis	Urban	5	7	7	7	7	7	7	7
	Rural	6	20	21	25	25	25	25	25

Sursa: INS

În ceea ce privește Sistemul de Transport a Gazelor Naturale, în anul 2010, 64% din totalul lungimii conductelor de transport erau mai vechi de 25 de ani. De asemenea, 29% din stațiile de reglare – măsurare au depășit durata de viața normată. Rețelele de distribuție operate de principalele companii de distribuție (Distrigaz Sud București și Distrigaz Nord Târgu Mureș) se găsesc în aceeași situație dificilă: 46% din rețelele de distribuție sunt mai vechi de 15 ani.

Datele statistice referitoare la infrastructura energetică de transport și distribuție a gazelor naturale evidențiază faptul că Regiunea Vest nu este foarte bine poziționată în contextul național, deținând doar 11,25% din lungimea totală a conductelor de distribuție. Situația regiunii s-a îmbunătățit constant.

Tabelul 16. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Regiuni de dezvoltare și județe	Ani							
	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	UM: Km							
TOTAL	21.597,9	27496,2	28960,1	30737,8	31926,8	33338,4	34725,7	35680,7
Regiunea NORD-VEST	3205,1	4056,1	4212,5	4459	4650,4	5220,2	5445,1	5549,4
Regiunea CENTRU	6546	7595,8	7748	7856,2	7936,3	8087,2	8211,6	8281,2
Regiunea NORD-EST	1774,1	2442,2	2525,4	2689,8	2908,6	2970,7	3086,1	3169,2
Regiunea SUD-EST	1092,7	1741,8	1941,3	2131,9	2308,6	2457,8	2561,9	2711,6
Regiunea SUD-MUNTENIA	2894,3	4204,6	4422,9	4715,8	4992,8	5194,5	5418,4	5816,5
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	2553,3	2645,6	2890,6	3111,8	3352,2	3474,2	3915,2	3767,8
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	1367,6	1805,7	1938,2	1981,3	2021,9	2086,6	2322,7	2370,0
Regiunea VEST	2164,8	3004,4	3281,2	3792	3756	3847,2	3764,7	4015,0
Arad	511	792,8	818,3	961	963,6	1011,8	1064,6	1167,5
Caraș-Severin	467,1	447,6	534,1	514,6	472,7	476,5	476,4	479,4
Hunedoara	576,8	708,6	753,1	770,3	740,4	749,8	760,1	797,0
Timis	609,9	1055,4	1175,7	1546,1	1579,3	1609,1	1463,6	1571,1

Sursa: INS

La nivel județean, situația este următoarea:

- Județul Arad se află pe locul 2 în regiune, cu o lungime totală a conductelor de distribuție a gazelor naturale de 1.167,5 km la sfârșitul anului 2011.

- Județul Caraș-Severin se află pe ultimul loc, cu o lungime totală a conductelor de 479,4 Km la sfârșitul anului 2011;
- Județul Hunedoara este situat pe locul 3, cu o lungime a conductelor de distribuție a gazelor ce însuma 797 km la sfârșitul anului 2011.
- Județul Timiș se clasează pe locul 1, cu o lungime a conductelor de 1.571,1 km.

Din punctul de vedere al cantității de gaze naturale distribuite, Regiunea Vest se situează pe penultimul loc în România, cu o cantitate de 684.199 mii mc., ultima clasată fiind regiunea Sud-Vest Oltenia, cu o cantitate de 572.949 mii mc. de gaze distribuite în anul 2011. Cantitatea de gaze naturale distribuite în Regiunea Vest reprezintă doar 6,7% din totalul României de 10.269.684 mii mc. Din totalul gazelor distribuite la nivel național, doar 2.962.772 mii mc au fost distribuiți pentru uz casnic, respectiv 28,8%. La nivelul Regiunii Vest situația este diferită, 279.159 mii mc de gaze fiind distribuiți pentru uz casnic, ceea ce reprezintă peste 40,8% din cantitatea totală distribuită.

Situația la nivel județean este următoarea:

- Județul Arad se situează pe locul 3 în Regiunea Vest atât în ceea ce privește cantitatea totală de gaze naturale distribuită, cât și în ceea ce privește cantitatea distribuită pentru uz casnic. Din totalul de 94.981 mii mc. distribuiți în 2011, 51.747 mii mc. au fost pentru uz casnic, respectiv 54,48%.
- Județul Caraș-Severin este situat pe ultimul loc în Regiunea Vest cu o cantitate totală de gaz distribuită de 85.731 mii mc., din care 47,79% (40.975 mii mc.) au fost pentru uz casnic.
- Județul Hunedoara este situat pe locul 2, cu o cantitate totală de gaze naturale distribuită în 2011 de 198.933 mc., din care 77.822 pentru uz casnic (39,12%).
- Județul Timiș se află pe primul loc, cu 304.554 mii mc. de gaze distribuite în 2011, din care 108.615 (35,66%) pentru uz casnic.

Principalele direcții de urmat prin decizii de dezvoltare a infrastructurii la nivel regional:

- Creșterea gradului de conectivitate al localităților la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, în special în județele Caraș-Severin și Arad, care au cele mai scăzute valori;
- Creșterea numărului de locuințe conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale;
- Creșterea gradului de acoperire a rețelei de distribuție a gazelor naturale și energiei electrice în zonele rurale;
- Investiții în infrastructura energetică de transport a gazelor naturale.

1.6. Spații verzi pe cap de locuitor¹⁰

Conform bilanțului anual al IPP (Institutul pentru Politici Publice) numai trei municipii mari din România respectau în anul 2011 norma europeană de 26 mp de spațiu verde/ cap de locuitor și anume Brașov (29mp), Craiova (27,6 mp) și Botoșani (27,6 mp). Media la nivel național este în prezent de 13 mp spațiu verde/cap de locuitor, neînregistrându-se nici o îmbunătățire comparativ cu anul 2010. Jumătate din municipiile reședință de județ nu reușeau în anul 2011 să atingă media națională.

La nivelul Regiunii Vest, situația spațiilor verzi pe cap de locuitor în municipiile reședință de județ este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabelul 17. Spații verzi/cap de locuitor în Regiunea Vest (mp)

Municipiul	2008	2009	2010	2011
Arad	6	7	7	7
Deva	3,32	7,5	7,65	7,8
Reșița	8	13	7	8
Timișoara	16,2	16,34	16,43	16,86

¹⁰ Datele sunt disponibile doar la nivel de municipii reședință de județ

După cum se poate observa, Timișoara stă cel mai bine în regiune din punct de vedere al suprafeței de spațiu verde/cap de locuitor. În schimb, Arad este pe ultimul loc în regiune, cu cea mai mică valoare. În plus, încă din anul 2009 municipiul nu mai înregistrează nici o creștere a spațiului verde/cap de locuitor, rămânând la valoarea de 7mp, spre deosebire de celelalte municipii, în care se înregistrează creșteri (chiar dacă foarte mici). Deva prezintă o creștere dublă a spațiilor verzi/cap de locuitor în 2009 comparativ cu 2008, urmând ca din 2010 creșterea să fie ne semnificativă (0,15-0,3mp). O situație particulară se observă și în Reșița, unde după o creștere semnificativă cu 5mp a spațiului verde/cap de locuitor în 2009 față de 2008, urmează o scădere și mai puternică în 2010 (-6mp față de 2009), iar apoi o creștere ușoară în 2011 (+1mp față de 2010).

1. Infrastructura de telecomunicații

Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) a pătruns, în prezent, în toate zonele vieții economice și sociale. Domeniul TIC duce la o creștere semnificativă a productivității și a PIB-ului și transformă societățile în mod profund și fără precedent. Se apreciază că sectorul TIC este direct responsabil pentru creșterea PIB-ului Uniunii Europene cu 5%. Pentru a beneficia de o societate informatică, atât în calitate de persoană privată, cât și ca angajator sau angajat, este esențial accesul la tehnologia informației și comunicațiilor, ca de exemplu dispozitive electronice precum calculatoarele și conexiunile rapide la internet. În mod clar este vorba despre un gradient nord-sud, cu valori foarte înalte de acces și utilizare a internetului în statele membre din nord. Un al doilea model este cel latitudinal. Regiunile din vestul și estul Uniunii Europene tind să aibă acces mai redus la utilizarea internetului decât regiunile din centru. Și, în final, regiunile urbane sau cu o densitate mai mare de populație au un grad de acces și de utilizare la internet decât regiunile mai slab populate¹¹.

Strategia Europa 2020 și Agenda Digitală au drept scop realizarea acoperirii universale a internetului de bandă largă până în 2013 și o creștere a vitezei de acces la 30 Mbps până în 2020 pentru toți utilizatorii și la 100 Mbps pentru fiecare una din două gospodării¹².

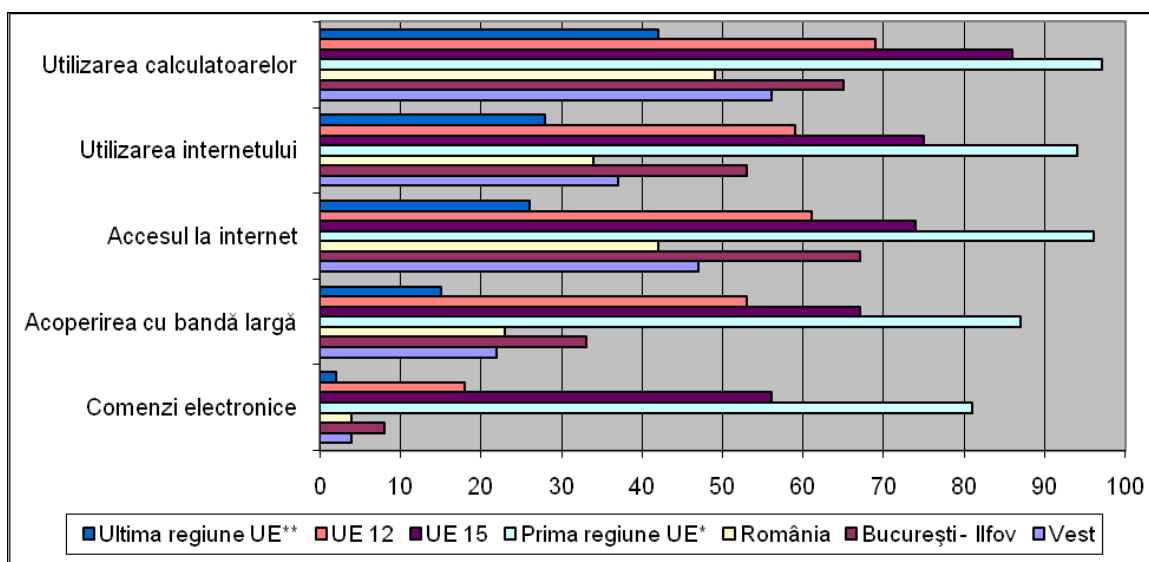
Prezentarea statisticilor comparative pentru utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor este limitată la un număr de indicatori de bază pentru care sunt disponibile informații regionale: persoane care nu au utilizat niciodată un calculator, accesul la internet la domiciliu, accesul la internet de bandă largă de la domiciliu, utilizatori de internet în mod regulat și comerț electronic realizat de către persoane fizice.

Datele comparative cuprind persoane cu vârste între 16 și 74 ani și gospodării cu cel puțin o persoană în acest interval de vârstă. Valorile medii nu sunt posibil de calculat pe baza datelor disponibile și se utilizează valorile mediane; aceasta conduce la o oarecare reducere a valorilor pentru UE27, dar care în realitate va fi mai ridicată datorită ponderii mai mari a populației UE15. O prezentare comparativă a principalilor indicatori este prezentată în figura de mai jos.

Figura 7. Indicatori privind societatea bazată pe Internet– comparații naționale și UE (2010)

¹¹ Anuarul statistic regional Eurostat 2010, p. 120, 130, 132

¹² Al cincilea raport pe coeziune economică, socială și teritorială, p. 59

Sursa: Eurostat și calcule proprii

Uniunea Europeană promovează ”e-incluziunea”, ca de exemplu să permită tuturor persoanelor și comunităților să se implice în toate aspectele societății informaționale. Intenția este de a promova utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor pentru a depăși exclusiunea digitală și de a îmbunătăți performanțele economice, oportunitățile de angajare, calitatea vieții, participarea și coeziunea socială. Primul pas spre e-incluziune este utilizarea calculatoarelor.

În Regiunea Vest 42,4% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 ani nu au utilizat niciodată un calculator. Pe baza acestui indicator, regiunea ocupă locul 2 în România, după București-Ilfov (34,8%). Această cotă este aproape de două ori mai mare decât media UE27. Similare cu Regiunea Vest sunt regiuni din Italia (7), Portugalia (5) cu 41-48% și regiunile Nord-Vest și Centru cu 48%.

În comparație cu prima regiune UE – Flevoland (NL), regiunea are de trei ori mai multe persoane care nu au utilizat niciodată un calculator. Regiunea Vest prezintă o dinamică bună pe acest indicator – numărul de persoane care nu au utilizat un calculator a scăzut cu 15,1% în 4 ani. Regiunea ocupă locul 2 în România. Dinamici asemănătoare prezintă în principal regiunile sud europene.

2.1. Accesul la internet

Accesul la Internet face posibil să se ia parte la societatea informațională. Termenul acces nu se referă la conectivitate, de exemplu conexiunile pot fi realizate în zona gospodăriilor sau pe străzi, dar cei din gospodărie trebuie să fie capabili să utilizeze internetul acasă. În 2011, în medie, aproape 3/4 (74,6%) dintre gospodăriile în Europa, cu membrii cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 ani, au acces la internet acasă¹³.

Tabelul 18. Gospodăriile cu acces la internet (acasă)(%)

	2008	2011	Modificare 2008-2011
Regiunea Vest	31,0	53,0	71,0%
România	30,0	47,0	56,7%
București-Ilfov	50,0	71,0	42,0%
Locul în România	2	2	2
% față de media României	103,3%	112,8%	125,4%
Mediana UE 27	58,0	73,0	17,2%

¹³ Anuarul statistic Eurostat 2010, p. 121, 132

% față de mediana UE 27	53,4%	72,6	411,6%
% față de prima regiune UE	35,2%	54,1%	
% față de ultima regiune UE	124,0%	151,4%	

Sursa: baza de date EUROSTAT: isoc_r_iacc_h, 10-12-2010

În 2011, 53% din gospodăriile din Regiunea Vest au acces la internet - peste media pe țară (de 43,3%) și la 72,6% din media europeană. Regiunea este pe locul 2 în România după București-Ilfov (71%, aproape de media europeană). Ca acces la internet în gospodării, regiunea Vest este la 55,2% față de nivelul celor mai două bune regiuni din Europa (Overijssel și Flevoland – NL), care au acoperire cu internet aproape totală (98%). Oricum, Regiunea Vest se descurcă bine în comparație cu cea mai slabă regiune - Severoyapaden (Bulgaria) cu doar 35% acoperire.

Deși nu are o situație bună în ceea ce privește accesul la internet, Regiunea Vest are o dinamică bună la acest indicator cu o creștere de 71% în perioada 2008-2011 (de aproape 3 ori mai ridicată decât creșterea europeană). Regiunea Sud-Muntenia are creștere cea mai accelerată 87,5%. Pentru acest indicator există un tipar clar în Europa - regiunile din estul Europei tind să aibă acces mai redus la internet decât regiunile din centru. Cum regiunile vest europene sunt oricum performante, Europa de Est are dinamici mai bune.

Acces la bandă largă

Termenul conexiune în bandă largă se referă la viteza transferului de date la încărcarea și descărcarea datelor¹⁴. Politicile regionale europene au ca obiectiv să faciliteze în mod explicit accesul la internet, inclusiv accesul la rețea, terminale, conținut și servicii, în mod special în zone rurale și izolate. În aproape toate statele membre, accesul în bandă largă a fost de departe cea mai utilizată formă de acces la internet în 2008 (o medie de 67 % din toate gospodăriile UE 27 în 2011 comparativ cu 5 % din gospodăriile cu acces dial-up sau ISDN), excepție făcând România.¹⁵ (31% acces bandă largă și 23% prin modem sau ISDN).

Tabelul 19. Gospodării cu acces la bandă largă (%)

	2008	2011	Modificare 2008-2011
Regiunea Vest	10	30	200,0%
România	13	31	138,5%
București-Ilfov	21	54	157,1%
Clasare în România	7	5	1
% din media pe România	77%	97%	144,4%
% din media București-Ilfov	48%	56%	
Media UE 27	45	67	48,9%
% din media UE 27	22%	45%	
% din prima regiune UE	12%	33%	
% din ultima regiune UE	111%	176%	

Sursa: baza de date EUROSTAT

¹⁴ Internetul în bandă largă necesită transfer de date la o viteză de peste 144 kbit/s. Tehnologiile cele mai frecvent folosite pentru accesul în bandă largă sunt de tip Digital Subscriber Line (DSL) sau modem prin cablu. O conexiune broadband este esențială pentru multe servicii prin internet avansate – cum ar paginile rețelelor sociale, încărcarea sau descărcarea de conținuturi de tip media (fișiere audio video) sau utilizarea hărților onlie și imaginilor prin satelit

¹⁵ Europe în cifre - Eurostat anuar 2010, p. 400

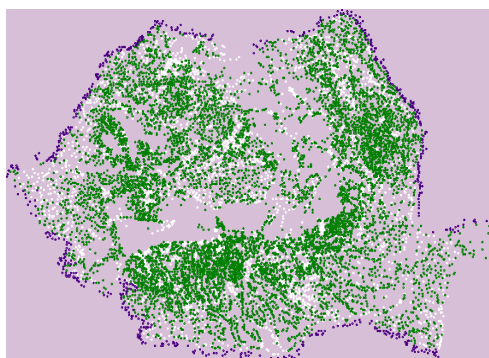
În Regiunea Vest doar 30% din gospodăriile au conexiune la bandă largă în 2011 clasându-se pe locul 5 în România (aproape de nivelul național și la 56% din media București-Ilfov). Regiunea este mult sub obiectivul de 90% al UE. Cu 45% din media europeană (67) regiunea este pe unul din ultimele locuri în UE (locul 114 din 124). Doar o regiune din Bulgaria (Severoiztochen – 28%) și trei regiuni românești (Centru – 28%, Sud-Est – 25% și Nord-Est – 17%) au valori mai mici. Regiunea are o acoperire de doar 33%, comparativ cu cea mai bună regiune europeană - Stockholm – SE (91% acoperire cu bandă largă). Valori similare regiunii Vest (17-38%) pentru acest indicator arată toate regiunile bulgărești în afară de Yugozapaden-54% și toate regiunile românești în afară de București – Ilfov 54%.

Deși pe ultimele locuri în UE ca acoperire cu bandă largă în 2011, regiunea Vest are dinamici de creștere mari - acoperirea a crescut la mai mult decât dublu în perioada 2008-2011 crescând cu 200%. Creșterea este de peste 4 ori mai mare decât în UE 27. Astfel regiunea Vest se clasează pe locul 3 în UE (din 124 regiuni) și pe locul 3 între regiunile noilor state membre la creșterea acoperirii în bandă largă. La acest indicator există un dezechilibru clar între nord și sud în UE.

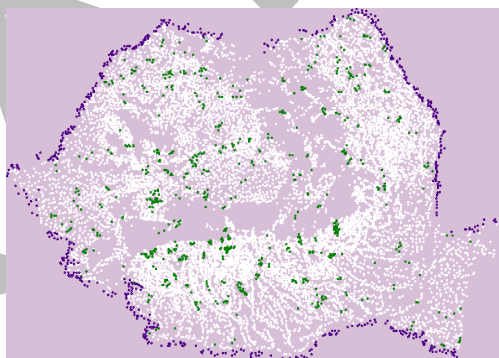
Hărți relevante care să arate acoperirea zonelor rurale și urbane cu furnizori de servicii internet (ISP) au fost pregătite în prima parte a anului 2009 pe durata analizelor sectoriale ale Strategiei Naționale de dezvoltare a comunicațiilor de bandă largă pentru perioada 2009-2015 iar rezultatele sunt prezentate mai jos.

Harta 4. Localități cu 0 ISP pe medii de rezidență

Localități rurale cu 0 ISP (puncte verzi)

Localități urbane cu 0 ISP (puncte verzi)

Sursa: Strategia Națională de dezvoltare a comunicațiilor de bandă largă pentru 2009-2015

În privința Regiunii Vest, cele mai dezavantajate zone sunt în Caraș-Severin. Definiția pentru zone dezavantajate din România, în acest studiu era: ”comunități cu mai puțin de 10.000 locuitori și mai puțin de 2 ISP”. De exemplu, mai jos sunt prezentate zonele din Regiunea Vest cu eșec de piață astfel cum este definit de studiul realizat de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), în octombrie 2010, realizat pe un eșantion reprezentativ de comunități din România.

Tabelul 20. Zonele cu eșec de piață așa cum este definit de ANCOM, studiu realizat pe un eșantion reprezentativ pentru disponibilitatea serviciilor în bandă largă

Județ	Nume localitate	Sate	Populație	Număr de gospodării
Arad	Bârzava	Dumbrăvița	304	96
Arad	Cërmei	Avram Iancu	93	31
Arad	Ghioroc	Miniș	676	219
Arad	Gurahonț	Feniș	153	48

Arad	Hășmaș	Clit	84	29
Arad	Săvârșiri	Căprioara	316	98
Arad	Târnova	Arăneag	412	129
Caraș-Severin	Anina	Steierdorf	2216	834
Caraș-Severin	Berzasca	Drencova	2	7
Caraș-Severin	Bucoșnița	Petroșnița	891	262
Caraș-Severin	Cornereva	Mesteacăn	32	12
Caraș-Severin	Luncavița	Luncavița	911	256
Caraș-Severin	Moldova Nouă	Moldovița	283	107
Caraș-Severin	Șopotu Nou	Valea Roșie	70	19
Hunedoara	Balșa	Roșia		6
Hunedoara	Baru	Petros	619	221
Hunedoara	Bêriu	Poieni	49	11
Hunedoara	Bretea Română	Covragiu	152	56
Hunedoara	Bulzeștii de Sus	Stânculești	19	14
Hunedoara	Cerbăl	Arănieș	29	16
Hunedoara	Dobra	Făgețel	32	16
Hunedoara	Hațeg	Silvașu de os	352	123
Hunedoara	Lăpuțiu de Jos	Tei u	145	81
Hunedoara	Pestișu Mic	Ciulpăz	45	17
Hunedoara	Rapoltu Mare	Boiu	154	70
Hunedoara	Ribița	Uibărești	71	30
Hunedoara	Sălașu de Sus	Râu Mic	170	41
Hunedoara	Tomești	Valea Mare de Criș	4	3

Sursa: Studiu ANCOM privind disponibilitatea reală de servicii de comunicații electronice în bandă largă, octombrie 2010

Tabelul 21. Situația gospodăriilor cu acces la internet în bandă largă, în interiorul Regiunii Vest

Județ	% de populație fără acces la conexiune de bandă largă
Timiș	între 20 - 40%
Arad	Între 20 - 40%
Hunedoara	Între 20 - 40%
Caraș-Severin	Între 40 - 50%

Sursa: Strategia Națională pentru dezvoltarea comunicațiilor de bandă largă, pentru 2009 - 2015

Utilizatorii Internet în mod regulat

Utilizatorii de Internet sunt definiți ca persoane care au utilizat Internetul în ultimele trei luni, iar utilizatorii de internet în mod regulat sunt definiți ca fiind cei care folosesc internetul cel puțin o dată pe săptămână, indiferent de locație. Pentru anul 2009, cota medie a utilizatorilor de Internet în mod regulat în UE este de 60% din populația țintă¹⁶.

Tabelul 22. Persoanele care utilizează regulat Internetul (%)

	2008	2011	Schimbare 2008-2011
Regiunea Vest	29,0	40,0	37,9%
România	26,0	37,0	42,3%

¹⁶ Anuarul statistic Eurostat 2010, p. 132

București-Ilfov	44,0	55,0	25,0%
Locul în România	2	2	4
% față de media României	111,5%	108,1%	89,7%
% față de media București-Ilfov	65,9%	72,7%	
Mediana UE 27	57	68	19,3%
% față de mediana UE 27	50,9%	58,8%	196,6%
% față de prima regiune UE	33,3%	42,6%	
% față de ultima regiune UE	120,8%	121,2%	

Sursa:

baza de date EUROSTAT

În Regiunea Vest numărul utilizatorilor de internet în mod regulat este doar puțin peste media națională (37%), cu 40% din persoanele care utilizează internetul cel puțin o dată pe săptămână. Regiunea este pe locul 2 în România după regiunea București-Ilfov (55%). Regiunea Vest este la 42,6% din cea mai performantă regiune UE - Stockholm –SE (94%). Este cu 121,2% mai performantă decât cea mai slabă regiune din Europa - Sud-Vest Oltenia (33%). Numărul utilizatorilor de internet în mod regulat a crescut foarte repede – 11% în 3 ani. Tendința de creștere este în concordanță cu cea din România, precum și cu cea din UE.

Nu sunt disponibile date pentru a evalua diferențierea intra-regională de acces și de utilizare a TIC și societății informaționale. Cu toate acestea din literatura de specialitate sunt cunoscuți unii determinanți interdependenți cheie, care trebuie să fie verificați în alte studii cum ar fi: grad de urbanizare, nivel de educație, inclusiv competențe informatice, structura de vârstă, venit. Ca un exemplu, sunt furnizate unele date din Al Cincilea raport privind coeziunea care arată o influență semnificativă (mai ales în România) a urbanizării - atât pe acces curent cât și cu privire la schimbările în timp. Este de așteptat ca numărul utilizatorilor de internet să fie mai mic în mai multe județe rurale.

2.2. Comerțul electronic

Una din cele mai populare activități pe internet este shopping-ul¹⁷. Procentajul utilizatorilor de internet care fac cumpărături online aproape s-a dublat în ultimii cinci ani și a atins 43% din nivelul UE 27¹⁸ în 2011.

Regiunea Vest are doar 3% utilizatori internet care au comandat online bunuri și servicii pentru uz personal în 2011. Această cifră este foarte mică având în vedere că utilizatorii de Internet în regiune sunt relativ puțini în comparație cu media UE - este de 11 ori mai mică în comparație cu media UE27. La comerț electronic regiunea este pe ultimul loc în România, la egalitate cu regiune Sud-Est. Există o diferență clară privind acest indicator în UE între țările din Sud și Europa de Est și cele din Nord. Regiunea Vest are doar 4% din valoarea înregistrată de regiunea cea mai performantă Stockholm - SE (79%).

Tabelul 23. Persoane individuale care au comandat bunuri sau servicii pe internet pentru uz personal (%)

	2008	2011	Schimbare 2008-2011
Regiunea Vest	3	3	%
România	4	6	50,0%
București-Ilfov	12	14	16,7%

¹⁷ Achiziționarea de investiții financiare, de ex. acțiuni, confirmarea rezervărilor pentru cazare și călătorie, participarea la loterie și pariuri, și obținerea de servicii de informații contra cost de pe Internet sau cumpărarea prin licitații publice sunt incluse. Comenzile prin e-mailuri tipărite manual sunt excluse..

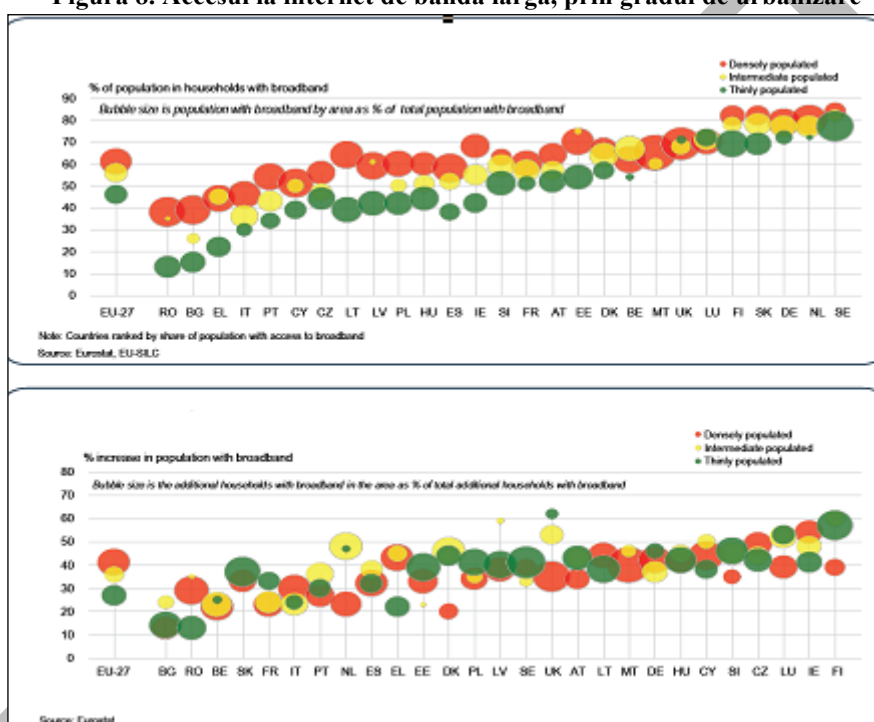
¹⁸ Anuarul statistic regional Eurostat 2010, p. 123

Locul în România	2	7	
% față de media României	75%	50%	
Mediana UE 27	21	43	25,0%
% față de mediana UE 27	14%	7	0,0%
% față de prima regiune UE	5%	4%	
% față de ultima regiune UE	100,0%	100,0%	

Sursa: baza de date EUROSTAT

Deși nu se înregistrează o creștere la cumpărături pe Internet, comerțul electronic în regiunea Vest este în creștere, având în vedere creșterea rapidă accesului și utilizării Internetului în regiune. Cu toate acestea, regiunea mai are un drum lung pentru a ajunge la media UE de 43%. O scădere semnificativă a fost observată în Vest și toate regiunile românești în 2009, care nu a fost tipică pentru majoritatea țărilor și regiunilor din UE.

Figura 8. Accesul la internet de banda largă, prin gradul de urbanizare

Sursa: Investiția în viitorul Europei. Al cincilea raport pe coeziune economică, socială și teritorială. Schiță preliminară. Noiembrie 2010, p. 62

În plus, Raportul de competitivitatea digitală privind acoperirea DSL arată că acoperirea națională DSL în România este de 74%, în timp ce în mediul rural acoperirea DSL este de doar 45%. Această diferență este tipică mai ales pentru țările mai puțin dezvoltate din Europa de Est și de Sud, de exemplu, Polonia (75%, 52%), Slovacia (82%, 54%), Bulgaria (85%, 33%), Grecia (91%, 60%), Cipru (96%, 30%).

În ceea ce privește comerțul electronic la nivel de firme, conform datelor disponibile pe Eurostat, în anul 2011, 13% din totalul întreprinderilor din UE27 făceau vânzări online, iar 19% făceau achiziții online. România este mult sub această medie, cu doar 4% din totalul întreprinderilor făcând vânzări online, respectiv 9% achiziții. Dacă avem în vedere mărimea întreprinderilor, în anul 2011, 4% din totalul IMM-urilor din România făceau vânzări și 9% achiziții online. Situația cea mai favorabilă pe clase de mărime a întreprinderilor este în cazul întreprinderilor mari, 9% dinre aceste făcând vânzări online, în timp ce 13% au făcut achiziții online în anul 2011.

Tabelul 24. Întreprinderi care utilizează comerțul online, 2011

2011	% din total întreprinderi				
	Total întreprinderi	IMM-uri	Întreprinderi mici	Întreprinderi medii	Întreprinderi mari
Vânzări					
UE 27	13	12	11	20	32
România	4	4	4	5	9
Achiziții	% din total întreprinderi				
UE 27	19	19	18	23	36
România	9	9	9	7	13

Sursa: baza de date Eurostat, Promovarea comerțului electronic pentru afaceri, etrasă în 3 iulie 2012

2. Constatări și concluzii deduse din analiza situației actuale

Utilități

Poziția generală a Regiunii Vest din perspectiva mediului și în special a apei, a gestionării deșeurilor și a deșeurilor solide, nu este bună. Analiza este limitată de indisponibilitatea datelor la nivel regional și intraregional. Cu toate acestea se poate afirma că nivelul de conectivitate a localităților și populației este scăzut comparativ cu alte țări ale UE, unde conectivitatea populației în cele mai multe dintre ele este de aproape 100%.

În ceea ce privește colectarea și tratarea apelor uzate situația este mai puțin bună raportată la UE15 unde se ajunge la un procent de peste 90%, în timp ce în România conform datelor din 2009 conectivitatea era de 43,7% la sistemele de colectare și 30,5% la stațiile de tratare. Regiunea Vest se plasează peste media României, dar totuși mult sub UE15.

Rapoartele anuale ANRSC indică o scădere continuă a volumului serviciilor de termoficare la nivelul întregii țări. Regiunea Vest deține locul 3 în țară după volumul de energie distribuit conform datelor din 2010. O problemă majoră în furnizarea serviciilor o reprezintă eficiența operatorilor.

Poziția Regiunii Vest privind rețeaua publică de alimentare cu apă este slabă. Poziția relativ bună a regiunii în România trebuie să fie privită în contextul pozițiilor mai puțin bune ale tuturor regiunilor din România în UE. Un număr semnificativ de localități din mediul rural nu sunt conectate la rețea. În regiune a fost înregistrată o scădere semnificativă a cantităților de apă potabilă distribuită, care este greu de explicat, pe bază de utilizare sau furnizare mai eficientă.

În ceea ce privește, poziția Regiunii Vest privind colectarea și tratarea apelor uzate urbane este slabă, chiar dacă ar putea fi mai bună într-o analiză la nivel de România. Ponderea populației conectate la sistemul de canalizare și tratare a apei este peste medie, mai ales pentru tratare, dar este scăzută în contextul UE. Încă o parte semnificativă a populației urbane nu este conectată la ambele sisteme (25-30%).

Producția de energie electrică a crescut ușor în România în anul 2010 față de anul 2009. Ca structură pe tipuri de energie s-a înregistrat o creștere accentuată a energiei hidro față de scăderi la energiile pe bază de combustibil lichid, solid și gazos, energia nucleară menținându-se la un nivel constant. Gradul de electrificare al Regiunii Vest este de 98,2% peste media națională, programul național de electrificare întâmpinând blocaje de natura finanțării în implementare. Chiar dacă România se clasează între țările europene pe locul 2 ca pondere a energiei regenerabile în totalul energiei produse – datorită ponderii energiei hidraulice, studiile recente relevă un potențial ridicat al Regiunii Vest pentru producerea de energie din surse regenerabile la toate categoriile, mai ales că sectorul a devenit atractiv pentru investitorii privați.

Regiunea Vest deține doar 9,46% din localitățile conectate la gaz metan în România, conectivitatea fiind mai scăzută în Caraș Severin și în Arad. Nici din punct de vedere a rețelei de distribuție regiunea nu stă mai bine cu o pondere de 10,8% din totalul național în 2010 în scădere

față de 2009. O problemă majoră a infrastructurii de furnizare a gazului metan o reprezintă uzura avansată a rețelelor de transport și distribuție, precum și a stațiilor de reglare și măsurare, în proporție mare cu vechimi de peste 25 de ani, respectiv 15 ani și cu durata normată de viață depășită.

Tehnologia Informației și Comunicațiilor

UE promovează utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor pentru a depăși exclusiunea digitală și a îmbunătăți performanțele economice, oportunitățile de angajare, calitatea vieții, participarea și coeziunea socială. În anul 2011, în Regiunea Vest, 45% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 ani nu au utilizat niciodată un calculator. Cu toate acestea, Regiunea se poziționează pe locul 2 în România, după București-Ilfov (33%).

Accesul la internet reprezintă posibilitatea gospodăriilor de a utiliza internetul de acasă. Dacă în 2010, 2/3 din gospodăriile din Europa aveau acces la Internet, Regiunea Vest nu se situează foarte bine la acest indicator, dar are o dinamică bună cu o creștere de 19% în perioada 2008-2011. Conexiunea la internet în bandă largă presupune viteze ridicate de transfer a datelor la încărcare și descărcare, asigurând condițiile cerute de participarea beneficiarilor la rețele sociale, utilizarea aplicațiilor cu fișiere media audio-video, dezvoltarea de relații profesionale la distanță. Regiunea Vest are doar 30% din gospodăriile sale cu conexiune de bandă largă, în 2011 clasându-se pe locul 5 în România (aproape de nivelul național și la 55,6% media București-Ilfov). Regiunea este mult sub obiectivul de 90% al UE.

Un studiu realizat de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) în octombrie 2010 indică județul Caraș-Severin ca fiind cel mai dezavantajat din punct de vedere al accesului la internet de mare viteză – cu un procent de 40 – 50% din populație fără acces, în timp ce celelalte județe ale regiunii înregistrează doar 20-40% din populație fără acces. Același studiu a anunțat o acoperire națională cu servicii de bandă largă de 83,7% în martie 2010.

În Regiunea Vest numărul utilizatorilor de internet în mod regulat este doar puțin peste media națională (37%), cu 40% din persoanele care utilizează internetul cel puțin o dată pe săptămână. Totuși numărul utilizatorilor de internet în mod regulat a crescut foarte repede – 11% în 3 ani.

Regiunea Vest are doar 3% utilizatori internet care au comandat online bunuri și servicii pentru uz personal în 2011. Această cifră este foarte mică având în vedere că utilizatorii de Internet în regiune sunt relativ puțini în comparație cu media UE. În ceea ce privește comerțul electronic Regiunea Vest nu are o situație bună. Are doar 3% utilizatori de servicii de comerț electronic în 2011 din România și este pe pe ultimul loc în România. Totodată, firmele care vând sau fac achiziții prin Internet au o pondere mică (4% față de 13% în UE 27 în anul 2011).